Dosarul nr. 3-1240/2025

H C R E
În n gii

11 noiembrie 2025 mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Râșcani)

În componența:

Președintele ședinței, judecător **Gandrabur Marcel**

Grefier **Negru Elena**

examinând în ședință de judecată publică, cauza de contencios administrativ intentată de Ceban Elena, reprezentantul legal al copilului *****, în contradictoriu cu Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copilului cu privire la contestarea actului administrativ individual,

conexată

cu cauza civilă intentată de Ceban Elena, reprezentantul legal al copilului *****, în contradictoriu cu Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copilului cu privire la contestarea ordinului și repararea prejudiciului cauzat,

c o n s t a t ă:

Argumentele participanţilor la proces.

La data de 16 mai 2025 (înregistrată cu nr. 05/11169) Ceban Elena, reprezentantul legal al copilului *****, reprezentată de avocatul Cimpoi Ruslan a înaintat **acțiune de contencios administrativ** în contradictoriu cu Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copilului, solicitând:

1. Anularea deciziei nr. 1310 din 23 decembrie 2024 prin care, copilul cu dizabilitate *****, în mod repetat, a fost limitat ilegal și neîntemeiat în beneficiul Serviciului social de ”Asistență Personală” începând cu 01 ianuarie 2025, implicit au fost încetate raporturile de muncă cu asistentul personal Ceban Elena începând cu 01 ianuarie 2025;
2. Anularea deciziei nr. 394 din 06 martie 2025 prin care autoritatea publică, a informat reclamanta despre faptul că solicitările expuse în cererea prealabilă din 04 februarie 2025 au fost respinse;
3. Obligarea pârâtului să furnizeze reclamantei informația și actele care au stat la baza emiterii actelor administrative contestate, în special procesul-verbal al ședinței EMD nr. 17 din 20 decembrie 2024, la care se face referire în cuprinsul deciziei nr. 1310 din 23 decembrie 2024.

În motivarea acțiunii s-a menționat că, în fapt la 23 septembrie 2022 în temeiul deciziei Direcției Generale pentru Protecția Drepturilor Copilului (DGPDC) copilul cu dizabilitate ***** a.n. *****, a fost admis în calitate de beneficiar al Serviciului Social de Asistență Personală, iar în calitate de asistent personal al copilului a fost angajată Ceban Elena (mama copilului), aceasta

fiind remunerată cu o unitate de salariu potrivit contractului individual de muncă. La data de 03 octombrie 2022, DGPDC a emis ordinul nr. 2778 prin care a fost dispusă angajarea reclamantei Ceban Elena (mama copilului) în funcția de asistent personal în cadrul Serviciului Social de Asistență Personală (SSAP) pentru copilul cu dizabilitate ***** fiind remunerată cu o unitate de salariu în cuantum de 3710 lei, începând cu 03 octombrie 2022 și pentru o perioadă nedeterminată. În temeiul actelor administrative menționate, la 03 octombrie 2022 între DGPDC în calitate de angajator, pe de o parte și Ceban Elena în calitate de salariat, pe de altă parte a fost încheiat Contractul individual de muncă din 03 octombrie 2022, în temeiul căruia Ceban Elena a fost angajată în calitate de asistent personal al copilului cu dizabilitate ***** pe o durată nedeterminată, fiind stabilit în beneficiul asistentului o unitate de salariu în cuantum de 3710 lei și un regim de muncă de 40 ore pe săptămână, 8 ore pe zi și 28 de zile calendaristice concediu anual de odihnă plătit. La 12 ianuarie 2024 în temeiul deciziei DGPDC nr. 65 din 12 ianuarie 2024 copilul cu dizabilitate ***** a fost limitat ilegal și neîntemeiat (în opinia reclamantei) în beneficiul Serviciului social de ”Asistență Personală” doar până la 31 decembrie 2024, iar salariul asistentului personal Ceban Elena a fost redus fără nici un temei legal la jumătate (de la o unitate salariată la 0,5 unități de salariu). Decizia DGPDC nr. 65 din 12 ianuarie 2024 a fost contestată de către reclamantă în instanța de contencios administrativ, iar în temeiul Hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediu Râșcani) din 05 noiembrie 2024 a fost admisă acțiunea în contencios administrativ formulată de reclamantă, fiind dispusă anularea deciziei DGPDC nr. 65 din 12 ianuarie 2024 cu privire la rezultatul evaluării situației beneficiarului ***** și asistenței acestuia de către asistentul personal Ceban Elena și decizia nr. 281 din 13 februarie 2024 prin care a fost respinsă cererea prealabilă formulată de reclamantă. Cu toate că există o hotărâre judiciară de admitere a acțiunii reclamantei, implicit exista o hotărâre judiciară prin care s-a constatat încălcarea dispozițiilor legale de către DGPDC la emiterea deciziei de încetare a serviciului social de asistent personal în beneficiul lui *****, la 23 decembrie 2024 DGPDC, a emis decizia nr. 1310 din 23 decembrie 2024 în temeiul căreia nu numai că comite aceleași încălcări ale legii, dar și contestă autoritatea și se eschivează de la executarea Hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediu Râșcani) din 05 noiembrie 2024. Procedura prealabilă, extrajudiciară: la 04 februarie 2025 în temeiul art. 53 din Legea cu privire la avocatură nr. 1260 din 19 iulie 2002, art. 9. 19, 162, 166. 167 coroborat cu art. 208 alin. 3) din Codul administrativ, în vederea protejării dreptului copilului cu dizabilitate ***** de a beneficia de serviciile unui asistent personal, în persoana mamei sale Ceban Elena, a solicitat: 1) Anularea deciziei nr. 1310 din 23 decembrie 2024 prin care, copilul cu dizabilitate ***** a fost lipsit ilegal și neîntemeiat de beneficiul Serviciului social de ”Asistență Personală” începând cu 01 ianuarie 2025 și pe cale de consecință asistentul personal Ceban Elena, ilegal și neîntemeiat a fost concediată fiind lipsită de dreptul de a munci și de dreptul de a fi remunerată. 2) Comunicarea către subsemnatul avocat a procesului-verbal nr. 17 din 20 decembrie 2024 al echipei multidisciplinare, precum și a temeiurilor concrete (de fapt și de drept) de emitere a deciziei contestate. Prin decizia DGPDC nr. 394 din 06 martie 2025 a fost informată, în esență, că solicitările expuse în cererea prealabilă au fost respinse de către autoritatea publică. De asemenea, ține să sublinieze că cerințele expuse

la pct. 2 din cererea prealabilă, adică cerința cu privire la comunicarea procesului-verbal al ședinței EMD nr. 17 din 20 decembrie 2024 a fost ignorată de către autoritatea publică pârâtă. În drept, prezentul litigiu de contencios administrativ dintre asistentul personal Ceban Elena și copilul cu dizabilitate ***** pe de o parte și DGPDC pe de altă parte urmează a fi soluționat prin aplicarea sistematică și coordonată a dispozițiilor generale prevăzute în art. 6 alin. (1). art. 9. art. 10 și art. 12 alin. (2) din Legea asistenței sociale nr. 547-XV din 25 decembrie 2003, art. 8 alin. (1) din Legea nr. 123-XVIII din 18 iunie 2010 cu privire la serviciile sociale în raport cu dispozițiile speciale ale pct. 3, 4, 8, 9, 10, II. 47, 48, 49, 50, 51, pct. 53 și 54 și pct. 57-60, 62 din anexa nr. 2 la Regulamentul-cadru privind organizarea și funcționarea Serviciului social ”Asistență Personală” și a Standardelor minime de calitate aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 314 din 23 mai 2012 (în continuare Regulament-cadru). Potrivit art. 12 alin. (4) din Legea asistenței sociale nr. 547 din 25 decembrie 2003: ”Autoritățile publice centrale organizează și gestionează instituțiile prestatoare de servicii sociale doar în cazul în care asemenea instituții nu pot fi organizate și gestionate de către autoritățile administrației publice locale.” Potrivit pct. 4 din Regulamentul-cadru, în sensul prezentului Regulament, noțiunile utilizate semnifică: ”beneficiari ai Serviciului - persoane cu dizabilități severe, inclusiv copii cu dizabilități severe, care îndeplinesc condițiile de eligibilitate stabilite în Instrucțiunea anexată la prezentul Regulament; prestator de serviciu - autoritatea administrației publice locale de nivelul al doilea și a municipiului Bălți, precum și asociațiile obștești, fundațiile, instituțiile private fără scop lucrativ, înregistrate în conformitate cu legislația, având domeniul de activitate în sfera socială...; șef al Serviciului - persoana responsabilă de gestionarea Serviciului, angajată și eliberată din funcție de către prestatorul de serviciu, conform prevederilor legislației în vigoare; echipă multidisciplinară de specialiști - grup de specialiști din mai multe domenii (asistent social comunitar, lucrător social, medic de familie, pedagog, psiholog, psihiatru, kinetoterapeut etc, care colaborează la soluționarea situațiilor de dificultate ale beneficiarului conform prevederilor managementului de caz; Potrivit pct. 8 din Regulamentul-cadru: ”Prestatorul de serviciu are următoarele competențe: (2) stabilește, după caz, termenul de admitere a beneficiarului în Serviciu, în funcție de necesitățile de îngrijire și suport special ale acestuia; (3) aprobă Planul individualizat de asistență a beneficiarului; (5) prestează Serviciul în conformitate cu Standardele minime de calitate și potrivit prevederilor legislației; (6) asigură angajarea personalului în Serviciu conform Standardelor minime de calitate și cu respectarea legislației în vigoare; (7) respectă drepturile beneficiarilor în procesul de prestare a Serviciului; (8) respectă procedura de înregistrare și soluționare a plângerilor privind Serviciul, în conformitate cu prevederile legale; (9) decide asupra suspendării sau încetării prestării Serviciului pentru beneficiar. în cazurile prevăzute de prezentul Regulament. Potrivit pct. 47 din Regulamentul-cadru, Monitorizarea și evaluarea serviciilor de asistență personală sînt realizate de către prestatorul de Serviciu, pentru a se asigura că serviciile corespund necesităților de asistență ale beneficiarului și Standardelor minime de calitate. Potrivit pct. 48 din Regulamentul-cadru, Șeful Serviciului monitorizează prestarea Serviciului, în conformitate cu planul individualizat de asistență, efectuând un minimum de vizite la domiciliul beneficiarului: 1) dată la două săptămâni, pe parcursul primei

luni de la admiterea în Serviciu; 2) lunar, până la împlinirea a șase luni de la admiterea în Serviciu; 3) o dată la două luni, după expirarea a primelor șase luni de la admitere în Serviciu. Potrivit pct. 49 din Regulamentul-cadru, la fiecare vizită șeful Serviciului: 1) are o întrevedere individuală cu beneficiarul; 2) întocmește un raport de monitorizare cu privire la vizită, care este anexat la dosarul beneficiarului. Potrivit pct. 50 din Regulamentul-cadru, Șeful Serviciului întreprinde activități suplimentare de monitorizare și verificare în cazurile în care există suspiciuni de abateri sau abuz față de beneficiar. Potrivit pct. 51 din Regulamentul-cadru, în cazul în care șeful Serviciului constată existența circumstanțelor care impun modificarea serviciilor prestate beneficiarului, el convoacă echipa multidisciplinară pentru reevaluarea necesităților de asistență. Potrivit pct. 8 și următoarele din Regulamentul-cadru: Prestatorul de Serviciu deține și utilizează o procedură privind evaluarea și reevaluarea necesităților de asistență ale solicitanților și beneficiarilor Serviciului. Evaluarea necesităților de asistență este realizată de o echipă multidisciplinară, formată din minimum trei specialiști din domenii ca: asistență socială, medicină, educație etc. În procesul evaluării necesităților de asistență ale beneficiarului se va ține cont de adaptările mediului fizic în care el locuiește și activează, tehnologiile de asistare disponibile beneficiarului și suportul informal primit din partea rudelor, prietenilor și a comunității. Evaluarea se realizează prin utilizarea unui formular standard, în conformitate cu managementul de caz, care include următoarele informații: autonomie personală și stare fizică, starea sănătății și medicație curentă, sănătate mintală, încadrarea într-o instituție educațională și angajarea în muncă, nevoi culturale și spirituale, relația cu familia și alte contacte sociale, membrii familiei sau alte persoane care locuiesc împreună cu beneficiarul și suportul primit din partea acestora, serviciile de care are nevoie beneficiarul și numărul de ore săptămânale necesare pentru fiecare tip de activitate. Prestatorul de Serviciu informează beneficiarul despre dreptul său de a cere reevaluarea necesităților de asistență. Reducerea numărului de ore ca rezultat al reevaluării necesităților de asistență se face cu notificarea prealabilă a beneficiarului sau, după caz, a reprezentantului său legal. Potrivit pct. 53 din Regulamentul-cadru: Prestarea serviciilor de asistență personală poate fi suspendată, pe o perioadă de maxim 6 luni, în unul dintre următoarele cazuri: la cererea beneficiarului sau, după caz, a reprezentantului său legal; la plasarea temporară a beneficiarului într-un serviciu rezidențial (întreținerea deplină a statului); la întrunirea temporară de către beneficiar a uneia sau a mai multe condiții prevăzute la pct. 54 subpct. 1)-4) din prezentul Regulament. Potrivit pct. 54 din Regulamentul-cadru: încetarea prestării serviciilor de asistență personală are loc în unul dintre următoarele cazuri: beneficiarul nu mai întrunește criteriile de eligibilitate pentru Serviciu; beneficiarul sau, după caz, reprezentantul său legal solicită personal încetarea prestării Serviciului; beneficiarul este deservit la domiciliu de către lucrătorul social; beneficiarul sau, după caz, reprezentantul său legal primește sau solicită stabilirea alocației pentru îngrijire și/sau însoțire, supraveghere, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare; termenul pentru care beneficiarul a fost admis în Serviciu a expirat; decesul beneficiarului. Potrivit pct. 55 din Regulamentul-cadru: Constatând existența circumstanțelor prevăzute la pct. 53 sau 54 din prezentul Regulament, prestatorul de Serviciu emite o decizie privind suspendarea sau încetarea

prestării serviciilor. Potrivit pct. 57 din Regulamentul-cadru: Serviciul este finanțat din următoarele surse: bugetele unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și bugetul municipiului Bălți; Potrivit pct. 59 din Regulamentul-cadru, Salarizarea personalului se efectuează în conformitate cu prevederile legislației în vigoare, pentru volumul de timp efectiv lucrat. Potrivit pct. 57-60 din anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 314 din 23 mai 2012, angajarea în calitate de asistent personal se face cu acordul beneficiarului sau, după caz, a reprezentantului său legal. Prestatorul de serviciu acordă beneficiarului suportul necesar la identificarea unui asistent personal care dispune de capacitățile necesare pentru a răspunde necesităților de asistență ale acestuia. În acest scop prestatorul de serviciu ține un registru al persoanelor care doresc să devină asistenți personali. Asistentul personal este angajat pe o normă corespunzătoare cu numărul de ore stabilit în planul individualizat de asistență al beneficiarului. Asistentul personal poate presta maximum 40 ore pe săptămână de asistență pentru un beneficiar. Un singur beneficiar, în funcție de necesitățile sale, poate fi deservit de mai mulți asistenți personali concomitent. Potrivit pct. 62 din anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 314 din 23 mai 2012, prestatorul de serviciu asigură respectarea legislației cu privire la angajarea și salarizarea asistentului personal al persoanei cu dizabilități, iar potrivit pct. 3 din Regulamentul-cadru, cheltuielile ce țin de organizarea și funcționarea serviciului social ”Asistență Personală” vor fi suportate de către prestatorii serviciului și se vor efectua în limita alocațiilor prevăzute anual în bugetele respective precum și a mijloacelor provenite din donații, granturi și alte surse, conform legislației. Cu titlu de concluzii, analizând și coroborând reglementările reproduse în raport cu situația din speță sau starea de fapt, constată că suspendarea sau încetarea prestării serviciilor de asistență personală pentru beneficiarul ***** nu poate fi dispusă de către prestatorul de serviciu oricum și oricând, la discreția sa, ci doar în cazul în care sunt întrunite condițiile speciale prevăzute de pct. 53 și 54 din Regulamentul cadru, adică doar în cazul în care: beneficiarul nu mai întrunește criteriile de eligibilitate pentru Serviciu; beneficiarul sau, după caz, reprezentantul său legal solicită personal încetarea prestării Serviciului; beneficiarul este deservit la domiciliu de către lucrătorul social; beneficiarul sau. după caz. reprezentantul său legal primește sau solicită stabilirea alocației pentru îngrijire și/sau însoțire, supraveghere, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare; termenul pentru care beneficiarul a fost admis în Serviciu a expirat; decesul beneficiarului. Mai întâi trebuie să fie incidentă una din situațiile descrise la pct. 54 din Regulamentul- cadrul și abia mai târziu (postum), prestatorul de serviciu dobândește dreptul de a înceta prestarea serviciului de asistent personal în raport cu beneficiarul concret și numai dacă a fost respectate întocmai procedurile prevăzute de Regulamentul-cadru (adică evaluarea individuală, nu colectivă, a beneficiarului serviciului, efectuată prin vizitarea acestuia la domiciliu, după caz). De asemenea, reieșind din reglementările reproduse, constată faptul că modificarea volumului serviciului în raport cu beneficiarul sau reducerea numărului de ore pentru fiecare tip de activitate poate avea loc, doar după parcurgerea unei proceduri complexe de reevaluare a necesităților de asistență a beneficiarilor Serviciului, care urmează a fi parcursă și efectuată în conformitate cu exigențele pct. 8, 9, 10, 11 din Regulamentul-cadru și nicidecum în temeiul unor indicații sau decizii discreționare și unilaterale ale prestatorului de

serviciu. Astfel, din analiza pct. 8-11 din Regulamentul-cadru înțelege reclamanta că la baza reducerii numărului de ore, cu atât mai mult la baza încetării acordării serviciului social de asistent personal, stau în mod primordial necesitățile de asistență ale beneficiarului și nicidecum deciziile discreționare, lipsite de orice transparență ale DPDC (luate în baza unor indicații obscure, sau deciziile de culoar din cadrul Primăriei municipale, care, aparțin unor persoane străine de beneficiarii și sistemul SSAP). Cu alte cuvinte, la baza reevaluării beneficiarilor SSAP stau anume necesitățile acestor beneficiari și nu voința unor funcționari publici din cadrul Primăriei municipale (care, după aprobarea bugetului s-au trezit că nu mai au bani pentru susținerea acestui serviciu. Reieșind din exigențele pct. 8-11 din Regulamentul-cadru, constată că prin deciziile DGPDC nr. 1310 din 23 decembrie 2024 și decizia nr. 394 din 06 martie 2025 (actele administrative contestate), a fost ignorată procedura de reevaluare a beneficiarului *****, deoarece nici măcar reprezentantul legal al copilului, adică mama Ceban Elena, nu a fost informată despre inițierea acestei proceduri, și anume: Inițiatorul și scopul reevaluării (necesitățile lui ***** - sau deficitul bugetului municipal), componența echipei multidisciplinare, câte vizite au fost efectuate și vor fi efectuate la domiciliu în scopul reevaluării; cine și de cîte ori se va vedea și va discuta nemijlocit cu beneficiarul *****; care este mediul în care locuiește *****; câte vizite au fost efectuate și vor fi efectuate la domiciliu în scopul reevaluării; cine și de cîte ori se va vedea și va discuta nemijlocit cu beneficiarul *****; care este mediul în care locuiește *****; ce plan individual de asistență urmează beneficiarul *****, care sunt progresele eventual regresele; tehnologiile de asistare disponibile beneficiarului și suportul informai primit din partea rudelor, prietenilor și a comunității; starea sănătății și medicație curentă, sănătate mintală; eventuala încadrare într-o instituție educațională și angajarea în muncă, nevoi culturale și spirituale; relația cu familia și alte contacte sociale; membrii familiei sau alte persoane care locuiesc împreună cu beneficiarul și suportul primit din partea acestora, serviciile de care are nevoie beneficiarul și numărul de ore săptămânale necesare pentru fiecare tip de activitate. Cu privire la încetarea raporturilor de muncă, implicit încetarea achitării salariului asistentului personal ține să sublinieze faptul că chestiunile legate de finanțarea serviciului nu sunt opozabile nici beneficiarului SSAP (*****) și nici asistentului personal (Ceban Elena), aceste chestiuni urmând a fi soluționate în mod exclusiv de către prestatorul de serviciu, care este obligat în temeiul legii (art. 12 alin. (4) din Legea asistenței sociale nr. 547 din 25 decembrie 2003 raportat la pct. 57 și 59, 62 din Regulamentul-cadru, să prevadă în bugetul autorității publice locale (Primăria municipiului Chișinău) suficiente fonduri pentru acoperirea tuturor cheltuielilor legate de buna funcționare a serviciului social de ”asistent personal”. În acest context, subliniază că autoritatea publică, DPDC, nu posedă nici un temei legal și nici un temei faptic pentru a dispune reducerea salariilor asistenților personali la jumătate, sau încetarea raporturilor de muncă cu asistenții personali, din motiv că în bugetul municipiului Chișinău nu sunt suficienți bani pentru acest serviciu (se pot finanța, mai puține concerte de exemplu). Aceste aspect nu ridică problema legalității sau funcționalității serviciului social de ”Asistent Personal”, ci chestiuni legate de oportunitate, de managementul finanțelor publice și asigurarea îndeplinirii obligațiilor prestatorului de serviciu în raport cu obligațiile legale stabilite în sarcina sa, obligația

de a pune în executare legea așa cum este ea și de a identifica surse de finanțare, de a evalua costurile bunei funcționări a SSAP și a prevedea din timp aceste cheltuieli în cadrul bugetelor care se aprobă). Cu alte cuvinte, este inadmisibil ca anume copiii cu dizabilități și asistenții lor personali să sufere de pe urma unui management defectuos a finanțelor publice și a unor dispute cu tentă politică dintre autoritățile publice locale și autoritățile guvernamentale. Dacă nu sunt bani în bugetul municipiului Chișinău pentru acest serviciu, este necesar de investigat și de stabilit cauza acestei lipse sau deficit, este necesar de purtat o comunicare vie și productivă cu autoritățile guvernamentale (de cerut finanțare suplimentară) și nu de dispus în mod abuziv economisirea finanțelor publice pe seama copiilor cu dizabilității și a asistenților personali (care și așa sunt prost plătiți). În acest context subliniază că în temeiul Hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediu Râșcani) din 05 noiembrie 2024 DPDC a fost obligată în mod implicit să mențină serviciul social de asistență personală (nu să reducă SSAS - nota) în limita bugetului disponibil, inclusiv cu menținerea raporturilor de muncă stabilite între asistenții personali pe de o parte și prestatorul de serviciu pe de altă parte, pentru că este incompatibil și de neconceput menținerea SSAP, fără menținerea raporturilor de muncă cu asistenții personali. Reieșind din cumulul cele expuse, decizia DGPDC nr. 1310 din 23 decembrie 2024 prin care copilul cu dizabilitate *****, a fost lipsit ilegal și neîntemeiat în beneficiul Serviciului social de ”Asistență Personală” începând cu 01 ianuarie 2025, implicit au fost încetate raporturile de muncă cu asistentul personal Ceban Elena, precum și decizia DGPDC nr. 394 din 06 martie 2025 prin care a fost respinsă cererea prealabilă urmează a fi anulate ca fiind ilegale, deoarece au fost emise cu încălcarea pct. 8-11 din Regulamentul-cadru, adică a procedurii de reevaluare prealabilă a necesităților beneficiarului SSAP *****, precum și cu încălcarea pct. 3 și 62 din anexa 2 raportat la pct. 54 din Regulamentul-cadru, nefiind admisibilă încetarea SSAP în beneficiul lui ***** și încetarea raporturilor de muncă cu asistentul personal Ceban Elena fără respectarea procedurii stabilite de regulament și fără a fi întrunite în prealabil condițiile de încetare a serviciului prevăzute la pct. 54 din Regulamentul- cadru.

Prin **referința** formulată de Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copilului s-a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată, ca fiind neîntemeiată, *(Dosar nr. 3-1240/2025, filele 55-57).*

La data de 19 decembrie 2023 (înregistrată cu nr. 05/22334) Ceban Elena, reprezentantul legal al copilului *****, reprezentată de avocatul Cimpoi Ruslan a înaintat **acțiune civilă** în contradictoriu cu Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copilului solicitând:

- anularea ordinului Direcției Generale pentru Protecția Drepturilor Copilului (în continuare DGPDC) nr. 3866 din 24 decembrie 2024;

- încasarea, în temeiul art. 2006 din Codul civil și art. 68 și 330 alin. (2) din Codul muncii, de la pârâtul angajator DGPDC a tuturor prejudiciilor cauzate în rezultatul emiterii actului administrativ ilegal, decizia nr. 65 din 12 ianuarie 2024;

- încasarea, în temeiul art. 90 alin. (4) din Codul muncii, de la pârâtul angajator DGPDC în beneficiul reclamantei Ceban Elena a tuturor prejudiciilor materiale cauzate prin încălcarea dreptului de a munci și prin reducerea abuzivă a salariului la jumătate (implicit reținerea ilegală a

jumătate din salariu începând cu 12 ianuarie 2024 și până la 01 august 2024), a despăgubirii materiale echivalente cu 3 salarii lunare cuvenite asistentului personal la situația datei de 01 ianuarie 2025, în locul restabilirii asistentului personal la locul de muncă în temeiul Contractului individual de muncă încheiat la 03 octombrie 2022;

- încasarea, în temeiul art. 90 alin. (2) din Codul muncii, de la pârâtul angajator DGPDC în beneficiul reclamantei Ceban Elena a sumei de 30000 lei cu titlu de prejudiciu moral, ca echivalent al suferințelor morale cauzate angajatului prin încălcarea dreptului de a munci, prin acțiuni de reținere ilegală a jumătate din salariu, precum și prin acțiuni de hărțuire și șantaj.

În motivarea acțiunii s-a menționat că, în fapt la 23 septembrie 2022 în temeiul deciziei Direcției Generale pentru Protecția Drepturilor Copilului (DGPDC) copilul cu dizabilitate ***** a.n. ***** a fost admis în calitate de beneficiar al Serviciului social de Asistență Personală, iar în calitate de asistent personal al copilului a fost angajată Ceban Elena (mama copilului), acesta fiind remunerată cu o unitate de salariu potrivit contractului individual de muncă. La 03 octombrie 2022 DGPDC a emis ordinul nr. 2778 prin care a fost dispusă angajarea reclamantei Ceban Elena (mama copilului) în funcția de asistent personal în cadrul Serviciului Social de Asistență Personală (SSAP) pentru copilul cu dizabilitate ***** fiind remunerată cu o unitate de salariu în cuantum de 3710 lei, începând cu 03 octombrie 2022 și pentru o perioadă nedeterminată. În temeiul actelor administrative menționate, la 03 octombrie 2022 între DGPDC în calitate de angajator, pe de o parte și Ceban Elena în calitate de salariat, pe de altă parte a fost încheiat Contractul individual de muncă din 03 octombrie 2022, în temeiul căruia Ceban Elena a fost angajată în calitate de asistent personal al copilului cu dizabilitate ***** pe o durată nedeterminată, fiind stabilit în beneficiul asistentului o unitate de salariu în cuantum de 3710 lei și un regim de muncă de 40 ore pe săptămână, 8 ore pe zi și 28 de zile calendaristice concediu anual de odihnă plătit. La 12 ianuarie 2024 în temeiul deciziei DGPDC nr. 65 din 12 ianuarie 2024 (actul administrativ vătămător) copilul cu dizabilitate ***** a fost limitat ilegal și neîntemeiat în beneficiul Serviciului social de ”Asistență Personală” doar pînă la 31 decembrie 2024, iar salariul asistentului personal Ceban Elena a fost redus fără nici un temei legal la jumătate (de la o unitate salariată la 0,5 unități de salariu). La 01 august 2024 autoritatea publică guvernamentală, în speță Agenția pentru Gestionarea Serviciilor Sociale cu Specializare înaltă subordonată Ministerul Muncii și Protecției Sociale, fără nici un acord sau contribuție din partea autorității publice pârâte (DPDC), a venit în ajutorul asistenților personali prejudiciați și concediați ilegal în temeiul actelor administrative ilegale din 12 ianuarie 2024 și a încheiat cu fiecare asistent personal în parte (inclusiv și cu Ceban Elena) un nou contract de muncă pe durată nedeterminată (mai exact până când beneficiarul SSAP va atinge vârsta majoratului), achitând către asistenții personali păgubiți din salariul ilegal reținut de angajatorul pârât începând cu 01 august 2024 și până la 01 ianuarie 2025, iar începând cu 01 ianuarie 2025 și pînă în prezent, a achitat către asistenții personali salariul integral, în locul autorității publice pârâte. Decizia DGPDC nr. 65 din 12 ianuarie 2024 a fost contestată de către reclamantă în instanța de contencios administrativ, iar în temeiul Hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediu Râșcani) din 05 noiembrie 2024 a fost admisă acțiunea în contencios administrativ formulată de reclamantă, fiind

dispusă anularea deciziei DGPDC nr. 65 din 12.01.2024 cu privire la rezultatul evaluării situației beneficiarului ***** și asistenței acestuia de către asistentul personal Ceban Elena și Decizia nr. 281 din 13.02.2024 prin care a fost respinsă cererea prealabilă formulată de reclamantă. Cu toate că există o hotărâre judiciară de admitere a acțiunii reclamantei, implicit exista o hotărâre judiciară prin care s-a constatat încălcarea dispozițiilor legale de către DGPDC la emiterea deciziei de încetare a serviciului social de asistent personal în beneficiul lui *****, la 23 decembrie 2024 DGPDC, a emis Decizia nr. 1310 din 23 decembrie 2024 în temeiul căreia nu numai că comite aceleași încălcări ale legii, dar și contestă autoritatea și se eschivează de la executarea Hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediu Râșcani) din 05 noiembrie 2024. În consecință, autoritatea publică pârâtă la 23 decembrie 2024 a emis ordinul nr. 3866 din 24 decembrie 2024 prin care, s-a dispus ilegal și neîntemeiat începând cu 01 ianuarie 2025 încetarea efectelor juridice ale contractului individual de muncă încheiat la 03 octombrie 2022 între DGPDC pe de o parte și asistentul personal Ceban Elena pe de altă parte. Proceduri prealabile, extrajudiciare: la 03 februarie 2024 în temeiul art. 88, 89, 90, 329, 330 și 332 din Codul muncii, art. 53 al Legii cu privire la avocatură nr. 1260 din 19 iulie 2002 și art. 5, 56, 119, 138 din Codul de procedură civilă, în vederea protejării drepturilor asistentului personal ce derivă din raporturile de muncă cu angajatorul, în special în vederea protejării dreptului de a munci, a dreptului de a fi remunerat pentru muncă, implicit dreptul de a primi despăgubiri materiale și morale pentru încetarea ilegală a raporturilor de muncă, a solicitat respectuos: 1) anularea ordinului Direcției Generale pentru Protecția Drepturilor Copilului (în continuare DGPDC) nr. 3866 din 24 decembrie 2024 prin care, s-a dispus ilegal și neîntemeiat începând cu 01 ianuarie 2025 încetarea efectelor juridice ale Contractului individual de muncă încheiat la 03 octombrie 2022 între DGPDC pe de o parte și asistentul personal Ceban Elena pe de altă parte; 2) Comunicarea către subsemnatul avocat a procesului-verbal nr. 17 din 20 decembrie 2024 semnat de echipa multidisciplinară a DGPDC, care se referă la drepturile persoanei cu dizabilitate ***** și la drepturile asistentului personal Ceban Elena; 3) Respectarea dreptului asistentului personal Ceban Elena de a munci și de a fi remunerată pentru munca efectuată, implicit, respectarea de către angajator a tuturor obligațiilor și condițiilor cuprinse în contractul individual de muncă (completat cu drepturile și garanțiile cuprinse în Codul Muncii și Regulamentul-cadru) încheiat la 03 octombrie 2022 între DGPDC pe de o parte și asistentul personal Ceban Elena pe de altă parte, adică, respectarea efectelor juridice produse de contract până în momentul în care persoana cu dizabilitate ***** va împlini vârsta majoratului; 4) Repararea prejudiciilor materiale cauzate prin încălcarea dreptului de a munci, adică, plata benevolă către asistentul personal Ceban Elena a unei compensații în mărime de 4800 lei pe lună (echivalentul salariului asistentului personal), începând cu 01 ianuarie 2025 (data încetării ilegale și abuzive a serviciului de asistent personal) și până la data încetării încălcării dreptului de a munci și a dreptului de a fi remunerat, adică, până la data repunerii asistentului personal Ceban Elena în drepturile sale depline, potrivit contractului individual de muncă (completat cu drepturile și garanțiile cuprinse în Codul muncii și Regulamentul-cadru) încheiat la 03 octombrie 2022 între DGPDC pe de o parte și asistentul personal Ceban Elena pe de altă parte; 5) Repararea prejudiciilor materiale cauzate prin reținerea și plata cu întârziere a

salariului asistentului personal, prin încasarea de la angajatorul DGPDC în beneficiul asistentului personal a despăgubirilor calculate în mod individual în conformitate cu art. 330 alin. (2) din Codul muncii, pentru reținerea și neplata la scadență a salariului lunar pentru fiecare lună în parte, începând cu 01 ianuarie 2025 și până la data repunerii asistentului personal Ceban Elena în drepturile sale depline în conformitate cu contractul individual de muncă încheiat la 03 octombrie 2022; 6) Plata benevolă în beneficiul fostului angajat și asistent personal Ceban Elena a sumei de 30000 lei cu titlu de prejudiciu moral, ca echivalent al suferințelor morale cauzate angajatului prin încălcarea dreptului de a munci și a dreptului de a fi remunerat; 7) Plata benevolă în beneficiul fostului angajat și asistent personal Ceban Elena a cheltuielilor pentru asistență juridică suportați la momentul întocmirii prezentei somații. În drept, prezentul litigiu de contencios administrativ dintre asistentul personal Ceban Elena și copilul cu dizabilitate ***** pe de o parte și DGPDC pe de altă parte urmează a fi soluționat prin aplicarea sistematică și coordonată a dispozițiilor generale prevăzute în art. 6 alin. (1). art. 9. art. 10 și art. 12 alin. (2) din Legea asistenței sociale nr. 547-XV din 25 decembrie 2003, art. 8 alin. (1) din Legea nr. 123-XVIII din 18 iunie 2010 cu privire la serviciile sociale în raport cu dispozițiile speciale ale pct. 3, 4, 8, 9, 10, II. 47, 48, 49, 50, 51, pct. 53 și 54 și pct. 57-60, 62 din anexa nr. 2 la Regulamentul-cadru privind organizarea și funcționarea Serviciului social ”Asistență Personală” și a Standardelor minime de calitate aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 314 din 23 mai 2012 (în continuare Regulament-cadru). Potrivit art. 12 alin. (4) din Legea asistenței sociale nr. 547 din 25 decembrie 2003: ”Autoritățile publice centrale organizează și gestionează instituțiile prestatoare de servicii sociale doar în cazul în care asemenea instituții nu pot fi organizate și gestionate de către autoritățile administrației publice locale.” Potrivit pct. 4 din Regulamentul-cadru, în sensul prezentului Regulament, noțiunile utilizate semnifică: ”beneficiari ai Serviciului - persoane cu dizabilități severe, inclusiv copii cu dizabilități severe, care îndeplinesc condițiile de eligibilitate stabilite în Instrucțiunea anexată la prezentul Regulament; prestator de serviciu - autoritatea administrației publice locale de nivelul al doilea și a municipiului Bălți, precum și asociațiile obștești, fundațiile, instituțiile private fără scop lucrativ, înregistrate în conformitate cu legislația, având domeniul de activitate în sfera socială...; șef al Serviciului - persoana responsabilă de gestionarea Serviciului, angajată și eliberată din funcție de către prestatorul de serviciu, conform prevederilor legislației în vigoare; echipă multidisciplinară de specialiști - grup de specialiști din mai multe domenii (asistent social comunitar, lucrător social, medic de familie, pedagog, psiholog, psihiatru, kinetoterapeut etc, care colaborează la soluționarea situațiilor de dificultate ale beneficiarului conform prevederilor managementului de caz; Potrivit pct. 8 din Regulamentul-cadru: ”Prestatorul de serviciu are următoarele competențe: (2) stabilește, după caz, termenul de admitere a beneficiarului în Serviciu, în funcție de necesitățile de îngrijire și suport special ale acestuia; (3) aprobă Planul individualizat de asistență a beneficiarului; (5) prestează Serviciul în conformitate cu Standardele minime de calitate și potrivit prevederilor legislației; (6) asigură angajarea personalului în Serviciu conform Standardelor minime de calitate și cu respectarea legislației în vigoare; (7) respectă drepturile beneficiarilor în procesul de prestare a Serviciului; (8) respectă procedura de înregistrare și soluționare a plângerilor

privind Serviciul, în conformitate cu prevederile legale; (9) decide asupra suspendării sau încetării prestării Serviciului pentru beneficiar. în cazurile prevăzute de prezentul Regulament. Potrivit pct. 47 din Regulamentul-cadru, Monitorizarea și evaluarea serviciilor de asistență personală sînt realizate de către prestatorul de Serviciu, pentru a se asigura că serviciile corespund necesităților de asistență ale beneficiarului și Standardelor minime de calitate. Potrivit pct. 48 din Regulamentul-cadru, Șeful Serviciului monitorizează prestarea Serviciului, în conformitate cu planul individualizat de asistență, efectuând un minimum de vizite la domiciliul beneficiarului: 1) dată la două săptămâni, pe parcursul primei luni de la admiterea în Serviciu; 2) lunar, până la împlinirea a șase luni de la admiterea în Serviciu; 3) o dată la două luni, după expirarea a primelor șase luni de la admitere în Serviciu. Potrivit pct. 49 din Regulamentul-cadru, la fiecare vizită șeful Serviciului: 1) are o întrevedere individuală cu beneficiarul; 2) întocmește un raport de monitorizare cu privire la vizită, care este anexat la dosarul beneficiarului. Potrivit pct. 50 din Regulamentul-cadru, Șeful Serviciului întreprinde activități suplimentare de monitorizare și verificare în cazurile în care există suspiciuni de abateri sau abuz față de beneficiar. Potrivit pct. 51 din Regulamentul-cadru, în cazul în care șeful Serviciului constată existența circumstanțelor care impun modificarea serviciilor prestate beneficiarului, el convoacă echipa multidisciplinară pentru reevaluarea necesităților de asistență. Potrivit pct. 8 și următoarele din Regulamentul-cadru: Prestatorul de Serviciu deține și utilizează o procedură privind evaluarea și reevaluarea necesităților de asistență ale solicitanților și beneficiarilor Serviciului. Evaluarea necesităților de asistență este realizată de o echipă multidisciplinară, formată din minimum trei specialiști din domenii ca: asistență socială, medicină, educație etc. În procesul evaluării necesităților de asistență ale beneficiarului se va ține cont de adaptările mediului fizic în care el locuiește și activează, tehnologiile de asistare disponibile beneficiarului și suportul informal primit din partea rudelor, prietenilor și a comunității. Evaluarea se realizează prin utilizarea unui formular standard, în conformitate cu managementul de caz, care include următoarele informații: autonomie personală și stare fizică, starea sănătății și medicație curentă, sănătate mintală, încadrarea într-o instituție educațională și angajarea în muncă, nevoi culturale și spirituale, relația cu familia și alte contacte sociale, membrii familiei sau alte persoane care locuiesc împreună cu beneficiarul și suportul primit din partea acestora, serviciile de care are nevoie beneficiarul și numărul de ore săptămânale necesare pentru fiecare tip de activitate. Prestatorul de Serviciu informează beneficiarul despre dreptul său de a cere reevaluarea necesităților de asistență. Reducerea numărului de ore ca rezultat al reevaluării necesităților de asistență se face cu notificarea prealabilă a beneficiarului sau, după caz, a reprezentantului său legal. Potrivit pct. 53 din Regulamentul-cadru: Prestarea serviciilor de asistență personală poate fi suspendată, pe o perioadă de maxim 6 luni, în unul dintre următoarele cazuri: la cererea beneficiarului sau, după caz, a reprezentantului său legal; la plasarea temporară a beneficiarului într-un serviciu rezidențial (întreținerea deplină a statului); la întrunirea temporară de către beneficiar a uneia sau a mai multe condiții prevăzute la pct. 54 subpct. 1)-4) din prezentul Regulament. Potrivit pct. 54 din Regulamentul-cadru: încetarea prestării serviciilor de asistență personală are loc în unul dintre următoarele cazuri: beneficiarul nu mai întrunește criteriile de

eligibilitate pentru Serviciu; beneficiarul sau, după caz, reprezentantul său legal solicită personal încetarea prestării Serviciului; beneficiarul este deservit la domiciliu de către lucrătorul social; beneficiarul sau, după caz, reprezentantul său legal primește sau solicită stabilirea alocației pentru îngrijire și/sau însoțire, supraveghere, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare; termenul pentru care beneficiarul a fost admis în Serviciu a expirat; decesul beneficiarului. Potrivit pct. 55 din Regulamentul-cadru: Constatând existența circumstanțelor prevăzute la pct. 53 sau 54 din prezentul Regulament, prestatorul de Serviciu emite o decizie privind suspendarea sau încetarea prestării serviciilor. Potrivit pct. 57 din Regulamentul-cadru: Serviciul este finanțat din următoarele surse: bugetele unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și bugetul municipiului Bălți; Potrivit pct. 59 din Regulamentul-cadru, Salarizarea personalului se efectuează în conformitate cu prevederile legislației în vigoare, pentru volumul de timp efectiv lucrat. Potrivit pct. 57-60 din anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 314 din 23 mai 2012, angajarea în calitate de asistent personal se face cu acordul beneficiarului sau, după caz, a reprezentantului său legal. Prestatorul de serviciu acordă beneficiarului suportul necesar la identificarea unui asistent personal care dispune de capacitățile necesare pentru a răspunde necesităților de asistență ale acestuia. În acest scop prestatorul de serviciu ține un registru al persoanelor care doresc să devină asistenți personali. Asistentul personal este angajat pe o normă corespunzătoare cu numărul de ore stabilit în planul individualizat de asistență al beneficiarului. Asistentul personal poate presta maximum 40 ore pe săptămână de asistență pentru un beneficiar. Un singur beneficiar, în funcție de necesitățile sale, poate fi deservit de mai mulți asistenți personali concomitent. Potrivit pct. 62 din anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 314 din 23 mai 2012, prestatorul de serviciu asigură respectarea legislației cu privire la angajarea și salarizarea asistentului personal al persoanei cu dizabilități, iar potrivit pct. 3 din Regulamentul-cadru, cheltuielile ce țin de organizarea și funcționarea serviciului social ”Asistență Personală” vor fi suportate de către prestatorii serviciului și se vor efectua în limita alocațiilor prevăzute anual în bugetele respective precum și a mijloacelor provenite din donații, granturi și alte surse, conform legislației. Cu titlu de concluzii, analizând și coroborând reglementările reproduse în raport cu situația din speță sau starea de fapt, constată că suspendarea sau încetarea prestării serviciilor de asistență personală pentru beneficiarul ***** nu poate fi dispusă de către prestatorul de serviciu oricum și oricând, la discreția sa, ci doar în cazul în care sunt întrunite condițiile speciale prevăzute de pct. 53 și 54 din Regulamentul cadru, adică doar în cazul în care: beneficiarul nu mai întrunește criteriile de eligibilitate pentru Serviciu; beneficiarul sau, după caz, reprezentantul său legal solicită personal încetarea prestării Serviciului; beneficiarul este deservit la domiciliu de către lucrătorul social; beneficiarul sau. după caz. reprezentantul său legal primește sau solicită stabilirea alocației pentru îngrijire și/sau însoțire, supraveghere, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare; termenul pentru care beneficiarul a fost admis în Serviciu a expirat; decesul beneficiarului. Mai întâi trebuie să fie incidentă una din situațiile descrise la pct. 54 din Regulamentul- cadrul și abia mai târziu (postum), prestatorul de serviciu dobândește dreptul de a înceta prestarea serviciului de asistent personal în raport cu beneficiarul concret și numai dacă a fost respectate întocmai procedurile prevăzute de Regulamentul-cadru

(adică evaluarea individuală, nu colectivă, a beneficiarului serviciului, efectuată prin vizitarea acestuia la domiciliu, după caz). De asemenea, reieșind din reglementările reproduse, constată faptul că modificarea volumului serviciului în raport cu beneficiarul sau reducerea numărului de ore pentru fiecare tip de activitate poate avea loc, doar după parcurgerea unei proceduri complexe de reevaluare a necesităților de asistență a beneficiarilor Serviciului, care urmează a fi parcursă și efectuată în conformitate cu exigențele pct. 8, 9, 10, 11 din Regulamentul-cadru și nicidecum în temeiul unor indicații sau decizii discreționare și unilaterale ale prestatorului de serviciu. Astfel, din analiza pct. 8-11 din Regulamentul-cadru înțelege reclamanta că la baza reducerii numărului de ore, cu atât mai mult la baza încetării acordării serviciului social de asistent personal, stau în mod primordial necesitățile de asistență ale beneficiarului și nicidecum deciziile discreționare, lipsite de orice transparență ale DPDC (luate în baza unor indicații obscure, sau deciziile de culoar din cadrul Primăriei municipale, care, aparțin unor persoane străine de beneficiarii și sistemul SSAP). Cu alte cuvinte, la baza reevaluării beneficiarilor SSAP stau anume necesitățile acestor beneficiari și nu voința unor funcționari publici din cadrul Primăriei municipale (care, după aprobarea bugetului s-au trezit că nu mai au bani pentru susținerea acestui serviciu. Reieșind din exigențele pct. 8-11 din Regulamentul-cadru, constată că prin deciziile DGPDC nr. 1310 din 23 decembrie 2024 și decizia nr. 394 din 06 martie 2025 (actele administrative contestate), a fost ignorată procedura de reevaluare a beneficiarului *****, deoarece nici măcar reprezentantul legal al copilului, adică mama Ceban Elena, nu a fost informată despre inițierea acestei proceduri, și anume: Inițiatorul și scopul reevaluării (necesitățile lui ***** - sau deficitul bugetului municipal), componența echipei multidisciplinare, câte vizite au fost efectuate și vor fi efectuate la domiciliu în scopul reevaluării; cine și de cîte ori se va vedea și va discuta nemijlocit cu beneficiarul *****; care este mediul în care locuiește *****; câte vizite au fost efectuate și vor fi efectuate la domiciliu în scopul reevaluării; cine și de cîte ori se va vedea și va discuta nemijlocit cu beneficiarul *****; care este mediul în care locuiește *****; ce plan individual de asistență urmează beneficiarul *****, care sunt progresele eventual regresele; tehnologiile de asistare disponibile beneficiarului și suportul informai primit din partea rudelor, prietenilor și a comunității; starea sănătății și medicație curentă, sănătate mintală; eventuala încadrare într-o instituție educațională și angajarea în muncă, nevoi culturale și spirituale; relația cu familia și alte contacte sociale; membrii familiei sau alte persoane care locuiesc împreună cu beneficiarul și suportul primit din partea acestora, serviciile de care are nevoie beneficiarul și numărul de ore săptămânale necesare pentru fiecare tip de activitate. Cu privire la încetarea raporturilor de muncă, implicit încetarea achitării salariului asistentului personal ține să sublinieze faptul că chestiunile legate de finanțarea serviciului nu sunt opozabile nici beneficiarului SSAP (*****) și nici asistentului personal (Ceban Elena), aceste chestiuni urmând a fi soluționate în mod exclusiv de către prestatorul de serviciu, care este obligat în temeiul legii (art. 12 alin. (4) din Legea asistenței sociale nr. 547 din 25 decembrie 2003 raportat la pct. 57 și 59, 62 din Regulamentul-cadru, să prevadă în bugetul autorității publice locale (Primăria municipiului Chișinău) suficiente fonduri pentru acoperirea tuturor cheltuielilor legate de buna funcționare a serviciului social de ”asistent personal”. În acest

context, subliniază că autoritatea publică, DPDC, nu posedă nici un temei legal și nici un temei faptic pentru a dispune reducerea salariilor asistenților personali la jumătate, sau încetarea raporturilor de muncă cu asistenții personali, din motiv că în bugetul municipiului Chișinău nu sunt suficienți bani pentru acest serviciu (se pot finanța, mai puține concerte de exemplu). Aceste aspect nu ridică problema legalității sau funcționalității serviciului social de ”Asistent Personal”, ci chestiuni legate de oportunitate, de managementul finanțelor publice și asigurarea îndeplinirii obligațiilor prestatorului de serviciu în raport cu obligațiile legale stabilite în sarcina sa, obligația de a pune în executare legea așa cum este ea și de a identifica surse de finanțare, de a evalua costurile bunei funcționări a SSAP și a prevedea din timp aceste cheltuieli în cadrul bugetelor care se aprobă). Cu alte cuvinte, este inadmisibil ca anume copii cu dizabilități și asistenții lor personali să sufere de pe urma unui management defectuos a finanțelor publice și a unor dispute cu tentă politică dintre autoritățile publice locale și autoritățile guvernamentale. Dacă nu sunt bani în bugetul municipiului Chișinău pentru acest serviciu, este necesar de investigat și de stabilit cauza acestei lipse sau deficit, este necesar de purtat o comunicare vie și productivă cu autoritățile guvernamentale (de cerut finanțare suplimentară) și nu de dispus în mod abuziv economisirea finanțelor publice pe seama copiilor cu dizabilități și a asistenților personali (care și așa sunt prost plătiți). În acest context subliniază că în temeiul Hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediu Râșcani) din 05 noiembrie 2024 DPDC a fost obligată în mod implicit să mențină serviciul social de asistență personală (nu să reducă SSAS - nota) în limita bugetului disponibil, inclusiv cu menținerea raporturilor de muncă stabilite între asistenții personali pe de o parte și prestatorul de serviciu pe de altă parte, pentru că este incompatibil și de neconceput menținerea SSAP, fără menținerea raporturilor de muncă cu asistenții personali. Reieșind din cumulul cele expuse, decizia DGPDC nr. 1310 din 23 decembrie 2024 prin care copilul cu dizabilitate *****, a fost lipsit ilegal și neîntemeiat în beneficiul Serviciului social de ”Asistență Personală” începând cu 01 ianuarie 2025, implicit au fost încetate raporturile de muncă cu asistentul personal Ceban Elena, precum și decizia DGPDC nr. 394 din 06 martie 2025 prin care a fost respinsă cererea prealabilă urmează a fi anulate ca fiind ilegale, deoarece au fost emise cu încălcarea pct. 8-11 din Regulamentul-cadru, adică a procedurii de reevaluare prealabilă a necesităților beneficiarului SSAP *****, precum și cu încălcarea pct. 3 și 62 din anexa 2 raportat la pct. 54 din Regulamentul-cadru, nefiind admisibilă încetarea SSAP în beneficiul lui ***** și încetarea raporturilor de muncă cu asistentul personal Ceban Elena fără respectarea procedurii stabilite de regulament și fără a fi întrunite în prealabil condițiile de încetare a serviciului prevăzute la pct. 54 din Regulamentul- cadru.

Prin încheierea protocolară emisă de Judecătorul Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani), Gandrabur Marcel la data de 27 octombrie 2025, s-a acceptat conexarea cauzei nr. 3-2527/2025 intentată de Ceban Elena, reprezentantul legal al copilului *****, în contradictoriu cu Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copilului cu privire la contestarea ordinului și repararea prejudiciului cauzat, cu cauza nr. 3-3-1240/2025 intentată de *****, în contradictoriu cu Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copilului cu privire la contestarea actului administrativ individual.

În ședința de judecată, Ceban Elena, reprezentantul legal al copilului *****, inclusiv reprezentantul acesteia, avocatul Cimpoi Ruslan nu s-au prezentat, fiind citați în mod legal despre data, locul și ora derulării procesului judiciar, în virtutea prevederilor art. 218 lit. d) din Codul administrativ, instanța a considerat posibilă examinarea cauzei în lipsa acestora.

În ședința de judecată, Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copilului nu s-a prezentat, fiind citată în mod legal despre data, locul și ora derulării procesului judiciar, în virtutea prevederilor art. 218 lit. d) din Codul administrativ, instanța a considerat posibilă examinarea cauzei în lipsa acesteia.

Aprecierea instanței de judecată.

Audiind poziția participanților prezenți la proces, analizând piesele dosarului prin prisma rigorilor art. 130 din Codul de procedură civilă prin coraportare la prevederile legale ce guvernează raportul juridic litigios, instanța de judecată ajunge la concluzia că acțiunile deduse judecății sunt admisibile, întemeiate și urmează a fi admise parțial din următoarele considerente.

Conform **art. 22 din Codul administrativ**, autorităţile publice şi instanţele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul şi volumul cercetărilor şi nu sunt legate nici de expunerile participanţilor, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

Faptele deja cunoscute autorităţilor publice sau instanţelor de judecată competente, faptele general notorii şi faptele prezumate în virtutea prevederilor legale nu necesită a fi probate, până la proba contrarie.

În concordanță cu **art. 93 din Codul administrativ**, fiecare participant probează faptele pe care îşi întemeiază pretenţia. Prin derogare de la prevederile alin. (1), fiecare participant probează faptele atribuite exclusiv sferei sale. Reglementări suplimentare sau derogatorii sunt admisibile doar în baza prevederilor legale.

Conform **art. 189 alin. (1) și (2) din Codul administrativ**, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ. O acţiune în contencios administrativ poate fi înaintată şi atunci când autoritatea publică nu a soluţionat în termen legal o cerere.

În acord cu **art. 194 alin. (1) din Codul administrativ**, în procedura în prima instanţă, în procedura de apel şi în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătoreşti se soluţionează din oficiu probleme de fapt şi de drept.

În conformitate cu **art. 195 din Codul administrativ**, procedura acţiunii în contenciosul administrativ se desfăşoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepţia art. 169-171.

Conform **art. 219 din Codul administrativ**, instanţa de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declaraţiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanţi.

Instanţa de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greşelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete şi pentru

depunerea tuturor declaraţiilor necesare constatării şi aprecierii stării de fapt. Instanţa de judecată indică asupra aspectelor de fapt şi de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanţii la proces.

Instanţa de judecată nu are dreptul să depăşească limitele pretenţiilor din acţiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanţii la proces.

Instanţa de judecată poate avea o discuţie juridică cu participanţii la proces sau poate da în scris indicaţii cu privire la situaţia de drept a cauzei examinate.

În conformitate cu **art. 225 din Codul administrativ**, instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ. Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreționar se limitează la faptul dacă autoritatea publică:

a) și-a exercitat dreptul discreționar;

b) a luat în considerare toate faptele relevante;

c) a respectat limitele legale ale dreptului discreționar;

d) și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege.

Conform **art. 118 alin. (3) din Codul de procedură civilă**, circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.

Conform **art. 121 din Codul de procedură civilă**, instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului, iar **art. 122 din Codul de procedură civilă** prevede că, circumstanţele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probaţiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante. Admisibilitatea probelor se determină în conformitate cu legea în vigoare la momentul eliberării lor.

Admisibilitatea acțiunii de contencios administrativ.

1. Revendicările părții reclamante se circumscriu acțiunii în contestare, în virtutea art. 206 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, susceptibile examinării în procedura contenciosului administrativ în acord cu art. 189 alin. (1), 224 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ. Deciziile DGPDC nr. 1310 din 23 decembrie 2024 și nr. 394 din 06 martie 2025, reprezintă acte administrative individuale defavorabile în accepțiunea art. 11 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ. Actul administrativ și decizia pe marginea cererii prealabile constituie un corp juridic comun.

2. Competența jurisdicțională materială și teritorială aparține Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani).

3. Drept subiectiv vătămat revendicat de partea reclamantă – dreptul la asistență personală, dreptul la muncă.

4. Partea reclamantă a formulat cerere prealabilă, iar prin decizia DGPDC nr. 394 din 06 martie 2025 aceasta a fost respinsă.

5. Corelând data comunicării deciziei pe marginea cererii prealabile cu momentul înaintării acțiunii în judecată, se atestă întrunirea termenului legal de valorificare a acțiunii.

6. Nu există o hotărâre judecătorească definitivă cu privire la un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; nu există o încheiere judecătorească prin care s-a dispus încetarea procesului în legătură cu faptul că reclamantul a renunțat la acțiune sau și-a retras acțiunea într-un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept sau că între parți s-a încheiat o tranzacție de împăcare; la aceeași sau la altă instanță de judecată nu se examinează o acțiune între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept. La fel, acțiunea de contencios administrativ corespunde cerințelor prevăzute la art. 211 alin. (1) și (2) și art. 212 alin. (1) și a fost depusă de o persoană împuternicită.

În această ordine de idei, instanța de judecată constată cu certitudine că partea reclamantă a respectat rigorile de admisibilitate a prezentei acțiuni prevăzute la art. 207 din Codul administrativ.

Raționamentele instanței de judecată.

Instanța de judecată este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele. Din interpretarea art. 6 din Convenția europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărârile contestate asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora (cauza *Albină c/România, Hotărâre din 28 aprilie 2005, § 33*).

Articolul 6 § 1 din Convenţia Europeană pentru Drepturile Omului, obligă instanţele să-şi motiveze deciziile, acesta nu poate fi interpretat ca impunând instanţelor să ofere un răspuns detaliat la fiecare argument (a se vedea *Van de Hurk c. Olandei, 19 aprilie 1994, §§ 59 şi 61, Seria A nr. 288, şi Burg c. Franţei (dec.), nr. 34763/02, CEDO 2003-II*). Întinderea obligaţiei de a-şi motiva deciziile poate varia în conformitate cu natura deciziei şi trebuie determinată în lumina circumstanţelor cauzei (a se vedea *Ruiz Torija c. Spaniei şi Hiro Balani c. Spaniei, 9 decembrie 1994, Series A nr. 303-A şi 303-B, § 29 şi, respectiv, § 27; şi Helle c. Finlandei, 19 decembrie 1997, § 55, Rapoarte privind hotărîrile şi deciziile 1997-VIII*).

De altfel, instanţa de judecată nu poate exclude un argument sau o circumstanţă pretinsă de o parte care în opinia sa este determinantă şi confirmă poziţia sa, fără a o aprecia prin prisma temeiniciei, pertinenței litigiului în raport cu situaţia de fapt. Or, respectarea principiului egalităţii în faţa legii şi a justiţiei, precum şi dreptul părţilor de a fi auzite, reprezintă un aspect inerent respectării dreptului la un proces echitabil, garantat de art.6 § 1 al Convenţiei pentru Apărarea Drepturilor Omului şi Libertăţilor Fundamentale.

În plus, principiul *jura novit curia*, aplicabil la judecarea litigiilor enunţă că judecătorul trebuie să aplice acel text de lege care corespunde situaţiei de fapt calificate juridic de către

parte, în măsura în care situaţia de fapt respectivă este confirmată de probele administrate în cauză.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului reiterează că efectul articolului 6 § 1 din Convenţie este, *inter alia*, de a plasa un ”tribunal” sub o obligaţie de a efectua o examinare adecvată a declarațiilor, argumentelor şi probelor, fără a prejudicia evaluarea acestora sau a faptului dacă ele sunt relevante pentru decizia sa.

Totodată instanța învederează jurisprudența Curţii Europene a Drepturilor Omului, care statuează că întinderea motivării depinde de diversitatea mijloacelor pe care o parte le poate ridica în instanţă, precum şi de prevederile legale, de obiceiuri, de principiile doctrinale şi de practicile diferite privind prezentarea şi redactarea sentințelor şi hotărârilor în diferite state (*Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Van den Hurk împotriva Olandei din 19 aprilie 1994, paragraful 61*).

Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate (*Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Helle împotriva Finlandei din 19 februarie 1997, paragraful 60*). Or, conform regulilor unui proces echitabil, pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, instanţa are obligaţia să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt identificate spre apreciere şi să nu să se limiteze doar la însușirea motivelor şi concluziilor date de participanții procesului.

Comisia Europeană în anul 2006 prin Compendiul de «cele mai bune practici» privind managementul timpului în cazul procedurilor judiciare (Strasbourg, 8 decembrie 2006, CEPEJ(2006)13) [6], a stabilit că, judecătorii joacă rolul unui “terţ imparţial” în procesul de soluţionare a unui conflict.

Noţiunea de “act administrativ” este definită atât în legislația autohtonă, cât şi în Rezoluţia (77) Cu privire la protecţia individului faţă de actele autorităţilor administrative, adoptată de Comitetul de Miniştri al Consiliului Europei la 28 septembrie 1997. În accepțiunea reglementărilor enunțate, actul administrativ este o manifestare juridică unilaterală de voință, cu caracter normativ sau individual, din partea unei autorităţi publice în vederea organizării executării sau executării în concret a legii, actul administrativ desemnează orice măsuri individuale sau decizii luate în cadrul exercitării autorităţii publice, susceptibile de a afecta direct drepturile, libertăţile sau interesele persoanelor fizice sau juridice şi care nu este un act îndeplinit în cadrul exercitării unei funcții judiciare.

Controlul judiciar exercitat asupra administraţiei publice dispune de câteva trăsături distincte: este exercitat de către instanţa judecătorească care este independentă sub aspect organizaţional şi funcţional faţă de subiectul controlat; prin intermediul controlului se exercită funcţia instanţei de judecată (justiţiei) în calitatea sa de putere independentă din sistemul frânelor şi contrabalanţelor, care constituie o garanţie a legalităţii şi a contracarării abuzurilor de putere din partea autorităţilor executive; se realizează în cadrul procesului judiciar reglementat de normele juridice procesuale; un cerc de subiecţi speciali ai acestor raporturi juridice; existenţa unui litigiu de drept public în calitate de temei al activităţii de control judiciar; controlul judiciar

urmăreşte realizarea a două scopuri: pe de o parte, asigurarea protecţiei drepturilor şi intereselor legale ale persoanelor izice şi juridice, adică a interesului particular, pe de altă parte, neadmiterea excesului de putere din partea executivului, adică a interesului public; activitatea instanţelor de control asupra autorităţilor administraţiei publice este limitată de următoarele condiţii: temei al exercitării acestuia serveşte doar depunerea unei cereri din partea persoanelor interesate, adică controlul judiciar este mijlocit sau pasiv; obiect al activităţii de control îl constituie doar respectarea de către subiect a cerinţelor legalităţii, dar nu şi ale oportunităţii; dispunerea de către instanţe de un set destul de îngust de mijloace şi metode de exercitare a controlului, care, de asemenea, sunt limitate de lege; lipsa posibilităţilor de executare de sine stătătoare coercitivă a deciziilor judiciare.

Obiect al examinării cauzei de contencios administrativ îl constituie verificarea legalității actului administrativ individual defavorabil - decizia Direcției Generale pentru Protecția Drepturilor Copilului nr. 1310 din 23 decembrie 2024 și decizia adoptată în procedura prealabilă – refuzul Direcției Generale pentru Protecția Drepturilor Copilului nr. 394 din 06 martie 2025.

Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copilului a decis să înceteze prestarea serviciilor de ”Asistență Personală” pentru copilul ***** din data de 01 ianuarie 2025.

Instanța va sublinia că prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) din 05 noiembrie 2024 s-a admis parțial acțiunea în contencios administrativ depusă de Ceban Elena în nume propriu și în interesele copilului minor ***** și s-a anulat actul administrativ individual defavorabil - Decizia Direcției Generale pentru Protecția Drepturilor Copilului nr. 65 din 12 ianuarie 2024 cu privire la rezultatul evaluării situației beneficiarului ***** și asistenței acestuia de către asistentul personal Ceban Elena și Decizia Direcției Generale pentru Protecția Drepturilor Copilului nr. 281 din 13 februarie 2024 adoptată în procedură prealabilă.

Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copilului a emis actele contestate în prezenta cauză, necătând la hotărârea judecătorească nominalizată supra și în pofida art. 81 din Codul administrativ care prescrie că, în cazul în care actul administrativ individual al autorităţii publice depinde de un act, o operaţiune preliminară sau de un raport juridic care trebuie constatat de o altă autoritate publică ori formează obiectul unei alte proceduri administrative sau judiciare pendinte, autoritatea publică suspendă procedura administrativă până la emiterea actului administrativ respectiv, efectuarea operaţiunii administrative respective sau până la emiterea unei hotărâri judecătoreşti definitive.

Puterea de lucru judecat a unei hotărâri judecătorești semnifică faptul că o acțiune nu poate fi judecată în mod definitiv decât o singură dată (bis de eadem re ne sit actio), iar hotărârea este prezumată a exprima adevărul și nu trebuie să fie contrazisă de o alta hotărâre (res judicata pro veritate habetur). Efectul de „lucru judecat” al unei hotărâri judecătorești are doua accepțiuni: Stricto sensu semnifică autoritatea de lucru judecat (bis de eadem), care face imposibilă judecarea unui nou litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri (exclusivitatea). Lato sensu semnifică puterea de lucru judecat (res judicata), care presupune că hotărârea beneficiază de o prezumție irefragabilă că exprimă adevărul și că nu trebuie contrazisă de o altă hotărâre (obligativitatea). Existența unei hotărâri judecătorești poate fi invocată în

cadrul unui alt proces judiciar, cu autoritate de lucru judecat, atunci când se invocă exclusivitatea hotărârii judecătorești (art. 265 lit. b) din Codul de procedură civilă și art. 207 alin. (2) lit. a) din Codul administrativ), sau cu putere de lucru judecat, când se invocă obligativitatea sa (art. 123 alin. (2) din Codul de procedură civilă), fără ca în cel de-al doilea proces să fie aceleași părți, să se discute același obiect, pe aceleași temeiuri. Pentru a se invoca obligativitatea unei hotărâri judecătorești irevocabile privind soluționarea unui litigiu nu este necesară existența triplei identități de părți, temei și obiect, ci este necesară doar probarea identității între problema soluționată irevocabil și problema dedusă judecății, instanța de judecată fiind ținută să pronunțe aceeași soluție, deoarece, în caz contrar s-ar ajunge la situația încălcării componentei res judicata.

Este evident că raționamentele instanțelor de judecată materializate în actele judiciare nominalizate supra, trebuie luate în considerare, acceptate și respectate necondiționat de orice persoană fizică sau juridică, de drept public sau privat, inclusiv de instanțele de judecată sesizate să examineze chestiuni similare, conexe sau tangențiale cu cele examinate anterior de instanțele de judecată sub auspiciile res judecata, reiterând în acest sens art. 16 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă combinat cu art. 195 din Codul administrativ - hotărârile, încheierile, ordonanţele şi deciziile judecătoreşti definitive, precum şi dispoziţiile, cererile, delegaţiile, citaţiile, alte adresări legale ale instanţei judecătoreşti, sunt obligatorii pentru toate autorităţile publice, asociaţiile obşteşti, persoanele oficiale, organizaţiile şi persoanele fizice şi se execută cu stricteţe pe întreg teritoriul Republicii Moldova. Neexecutarea nemotivată a actelor judecătoreşti, dispoziţiilor, cererilor, delegaţiilor, citaţiilor, altor adresări legale, precum şi lipsa de consideraţie faţă de judecată, atrag răspunderea prevăzută în prezentul cod şi în alte legi. Principiul fundamental regăsit și la art. 120 din Constituția Republicii Moldova care statuează că, este obligatorie respectarea sentinţelor şi a altor hotărâri definitive ale instanţelor judecătoreşti, precum şi colaborarea solicitată de acestea în timpul procesului, al executării sentinţelor şi a altor hotărâri judecătoreşti definitive.

Instanța a reținut *inter alia* că *în actul contestat-decizia nr. 65 din 12 ianuarie 2024, lipsește cu certitudine temeiurile esențiale de drept şi de fapt pe care le-a luat în considerare autoritatea publică pentru decizia sa. Cu alte cuvinte, autoritatea pârâtă prin actul contestat, cât și referința prezentată, nu a relatat în mod clar care a fost motivul de fapt și de drept prin care a fost reevaluat serviciului de asistența personală și micșorate orele serviciilor de care are nevoie beneficiarul şi numărul de ore săptămânale, nu sunt indicate nici un criteriu cum ar fi starea fizică, morală, emoțională a copilului, succesele, regresele, suportul din partea asistentului personal, cât și a specialiștilor de profil în vederea includerii copilului în societate, numărul de ore stabilit în planul individualizat de asistență al beneficiarului etc., citând doar prevederile legale. Respectiv, atunci când a fost emisă decizia nr. 65 din 12 ianuarie 2024 prin care a fost admis copilul pe o perioadă determinată în Serviciul Social "Asistență Personală" până la 31 decembrie 2024 și modificat cuantumul unității salariale al asistentului personal Ceban Elena de la 1,0 unități salariale la 0,5 unitate de salariu, ceea ce corespunde cu 20 ore pe săptămână, autoritatea pârâtă Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copilului, nu a informat*

*reclamanta despre această decizie care reprezintă pentru reclamantă și beneficiar-copilul minor cu dizabilități grad ***** privarea unui drept esențial, dreptul de a fi asistat în mod deplin de către asistentul personal la adaptările mediului fizic în care locuiește copilul, la inițierea procedurii administrative nu a fost solicitată opinia sa, astfel autoritatea publică pârâtă a încălcat principiului legalității actului administrativ contestat. Statul de drept presupune respectarea principiului legalității, recunoscând, totodată, autorităților publice, să-și exercite puterea discreționară, care reprezintă acea marjă de libertate lăsată la libera apreciere a unei autorități astfel ca, în vederea atingerii scopului indicat de legiuitor, să poată recurge la orice mijloc de acțiune în limitele competenței sale. Însă, această putere discreționară, sau drept de apreciere, sau oportunitate, nu este nelimitată, cenzurarea acesteia de către judecător poate și trebuie să intervină atunci când este afectată chiar legalitatea și, practic, se acționează cu exces de putere. Potrivit copiei certificatului de naștere nr. *****, Ceban Elena este mama copilului minor *****. Potrivit certificatului de încadrare în grad de dizabilitate seria/nr: ***** eliberat de Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, copilului ***** i s-a stabilit grad de dizabilitate: ***** iar cauza dizabilității: ********** iar potrivit anexei la certificatului de încadrare în grad de dizabilitate seria/nr: *****, în calitate de recomandări de asistență și reabilitare medicală s-a indicat: printre altele - îngrijire la domiciliu, asistență personală. În aceste condiții, se constată cu certitudine că copilul ***** îndeplinește condițiile de eligibilitate stabilite în Instrucțiunea privind modul de determinare a eligibilității pentru serviciul "Asistență Personală" anexată la Regulament.*

Instanța va reține raționamentele reflectate supra ca fiind suficiente pentru satisfacerea pretențiilor părții reclamante și totodată va releva că, în conformitate cu art. 4 din Legea asistenței sociale nr. 547 din 25 decembrie 2003, obiectivele asistenței sociale constau în prevenirea şi depășirea situaţiei de dificultate a persoanelor sau a familiilor şi în asigurarea integrării lor sociale, cu respectarea principiului autonomiei. Reintegrarea socială a persoanei sau a familiei cu statut social lezat este orientată spre restabilirea şi îmbunătăţirea relaţiilor acestora în societate. Potrivit pct. 4 al Regulamentul-cadru, în sensul prezentului Regulament, noțiunile utilizate semnifică: beneficiari ai Serviciului - persoane cu dizabilități severe, inclusiv copii cu dizabilități severe, care îndeplinesc condițiile de eligibilitate stabilite în Instrucțiunea anexată la prezentul Regulament; prestator de serviciu - autoritatea administrației publice locale de nivelul al doilea și a municipiului Bălți, precum și asociațiile obștești. fundațiile, instituțiile private fără scop lucrativ, înregistrate în conformitate cu legislația, având domeniul de activitate în sfera socială; șef al Serviciului - persoana responsabilă de gestionarea Serviciului, angajată și eliberată din funcție de către prestatorul de serviciu, conform prevederilor legislației în vigoare; echipă multidisciplinară de specialiști - grup de specialiști din mai multe domenii (asistent social comunitar, lucrător social, medic de familie, pedagog, psiholog, psihiatru, kinetoterapeut etc.), care colaborează la soluționarea situațiilor de dificultate ale beneficiarului conform prevederilor managementului de caz. Potrivit art. 6 din Legea asistenței sociale nr. 547 din 25 decembrie 2003, politica de asistenţă socială se realizează consecvent şi cu prioritate în favoarea persoanelor şi familiilor socialdependente sau susceptibile de a deveni în dificultate şi are drept

obiective: a) prevenirea sau ameliorarea situaţiei de dificultate şi atenuarea consecinţelor acesteia; b) menţinerea unui nivel decent de viaţă al persoanei sau familiei; c) acordarea unui sprijin suplimentar, temporar sau permanent, prin prestaţii şi servicii sociale. Politica de asistenţă socială are drept scop orientarea măsurilor politice şi socioeconomice spre asigurarea de posibilităţi egale atît pentru membrii societăţii, cît şi pentru sistemele instituţional-administrative organizate la nivel local şi central. Măsurile de asistenţă socială se realizează prin programe şi acţiuni personalizate, preventive sau curente, organizate şi garantate de autorităţile administraţiei publice centrale şi locale, precum şi de alte organe sau organizaţii ale societăţii civile. Programele de asistenţă socială se elaborează de către autorităţile administraţiei publice centrale şi locale şi se coordonează cu Ministerul Muncii şi Protecţiei Sociale. La elaborarea acestor programe sînt antrenate, în calitate de parteneri sociali, organizaţiile neguvernamentale, persoanele fizice şi juridice din ţară şi din străinătate, instituţiile de cult recunoscute în Republica Moldova şi reprezentanţii societăţii civile. Coordonarea activităţii de asistenţă socială, realizate în cadrul sistemului naţional de protecţie socială, revine autorităţii administraţiei publice centrale cu atribuţii în domeniu. Conform Regulamentului-Cadru privind organizarea şi funcţionarea Serviciului Social ”Asistenţă personală” (în continuare-Regulament) aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 314 din 23 mai 2012 (în redacția la momentul emiterii actului contestat), statua: 1. Regulamentul-cadru privind organizarea şi funcţionarea Serviciului social ”Asistenţă personală” (în continuare – Regulament) stabileşte modul de organizare şi funcţionare a Serviciului social ”Asistenţă Personală” pentru persoanele cu dizabilităţi severe. 2. Serviciul social ”Asistenţă Personală” (în continuare – Serviciu) este un serviciu social specializat, instituit prin decizia autorităţilor administraţiei publice locale de nivelul al doilea şi ale municipiului Bălţi. 3. Serviciul îşi desfăşoară activitatea în conformitate cu prevederile legislaţiei, prezentul Regulament, Standardele minime de calitate pentru Serviciul dat, dispoziţiile autorităţilor administraţiei publice locale. 4. În sensul prezentului Regulament, noţiunile utilizate semnifică: beneficiari ai Serviciului – persoane cu dizabilităţi severe, inclusiv copii cu dizabilităţi severe, care îndeplinesc condiţiile de eligibilitate stabilite în Instrucţiunea anexată la prezentul Regulament; prestator de serviciu – autoritatea administraţiei publice locale de nivelul al doilea şi a municipiului Bălţi, precum şi asociaţiile obşteşti, fundaţiile, instituţiile private fără scop lucrativ, înregistrate în conformitate cu legislaţia, avînd domeniul de activitate în sfera socială. În conformitate cu pct. 5 și 6 din Regulamentul menționat, scopul serviciului este de a oferi asistență şi îngrijire copiilor şi adulţilor cu dizabilităţi severe, în vederea favorizării independenţei şi integrării lor în societate (în domeniile: protecţie socială, muncă, asistenţă medicală, instructiv-educativ, informaţional, acces la infrastructură etc.). Obiectivele Serviciului sînt: 1) oferirea unor servicii de asistenţă şi îngrijire flexibile, centrate pe persoană, care să îmbunătăţească calitatea vieţii şi independenţa persoanelor cu dizabilităţi severe; 2) facilitarea accesului la educaţie şi încadrare în cîmpul muncii; 3) prevenirea instituţionalizării persoanelor cu dizabilităţi; 4) sprijinirea beneficiarilor să menţină şi să dezvolte relaţii sociale în familie şi comunitate. Totodată, pct. 8 din Regulament prevede, prestatorul de serviciu are următoarele competenţe: 1) examinează cererea solicitantului privind admiterea în Serviciu, conform

prevederilor prezentului Regulament; 2) stabileşte, după caz, termenul de admitere a beneficiarului în Serviciu, în funcţie de necesităţile de îngrijire şi suport special ale acestuia; 3) aprobă Planul individualizat de asistenţă a beneficiarului; 4) organizează cursul de instruire iniţială a candidaţilor pentru funcţia de asistent personal; 5) prestează Serviciul în conformitate cu Standardele minime de calitate şi potrivit prevederilor legislaţiei; 6) asigură angajarea personalului în Serviciu conform Standardelor minime de calitate şi cu respectarea legislaţiei în vigoare; 7) respectă drepturile beneficiarilor în procesul de prestare a Serviciului; 8) respectă procedura de înregistrare şi soluţionare a plîngerilor privind Serviciul, în conformitate cu prevederile legale; 9) decide asupra suspendării sau încetării prestării Serviciului pentru beneficiar, în cazurile prevăzute de prezentul Regulament.

În aceeași ordine de idei, este de menționat și faptul că, potrivit Regulamentului la pct. 47, monitorizarea şi evaluarea serviciilor de asistenţă personală sînt realizate de către prestatorul de Serviciu, pentru a se asigura că serviciile corespund necesităţilor de asistenţă ale beneficiarului şi Standardelor minime de calitate. Potrivit pct. 48, șeful serviciului monitorizează prestarea serviciului, în conformitate cu planul individualizat de asistenţă, efectuînd un minimum de vizite la domiciliul beneficiarului: 1) dată la două săptămîni, pe parcursul primei luni de la admiterea în serviciu; 2) lunar, pînă la împlinirea a şase luni de la admiterea în serviciu; 3) dată la două luni, după expirarea a primelor şase luni de la admitere în serviciu. În context, conform pct. 49 la fiecare vizită şeful serviciului: 1) are o întrevedere individuală cu beneficiarul; 2) întocmeşte un raport de monitorizare cu privire la vizită, care este anexat la dosarul beneficiarului. Șeful serviciului întreprinde activităţi suplimentare de monitorizare şi verificare în cazurile în care există suspiciuni de abateri sau abuz faţă de beneficiar, iar conform pct. 51, în cazul în care şeful Serviciului constată existenţa circumstanţelor care impun modificarea serviciilor prestate beneficiarului, el convoacă echipa multidisciplinară pentru reevaluarea necesităţilor de asistenţă.

În conformitate cu Standardele minime de calitate pentru Serviciul Social ”Asistenţă Personală”, anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 314 din 23 mai 2012, 8. Prestatorul de serviciu deţine şi utilizează o procedură privind evaluarea şi reevaluarea necesităţilor de asistenţă ale solicitanţilor şi beneficiarilor serviciului. 9. Evaluarea necesităţilor de asistenţă este realizată de o echipă multidisciplinară, formată din minimum trei specialişti din domenii ca: asistenţă socială, medicină, educaţie etc. 10. În procesul evaluării necesităţilor de asistenţă ale beneficiarului se va ţine cont de adaptările mediului fizic în care el locuieşte şi activează, tehnologiile de asistare disponibile beneficiarului şi suportul informal primit din partea rudelor, prietenilor şi a comunităţii. 11. Evaluarea se realizează prin utilizarea unui formular standard, în conformitate cu managementul de caz, care include următoarele informaţii: autonomie personală şi stare fizică, starea sănătăţii şi medicaţie curentă, sănătate mintală, încadrarea într-o instituţie educaţională şi angajarea în muncă, nevoi culturale şi spirituale, relaţia cu familia şi alte contacte sociale, membrii familiei sau alte persoane care locuiesc împreună cu beneficiarul şi suportul primit din partea acestora, serviciile de care are nevoie beneficiarul şi numărul de ore săptămînale necesare pentru fiecare tip de activitate. 12. Prestatorul de serviciu informează beneficiarul despre dreptul său de a cere reevaluarea necesităţilor de asistenţă. 13. Reducerea

numărului de ore ca rezultat al reevaluării necesităților de asistență se face cu notificarea prealabilă a beneficiarului sau, după caz, a reprezentantului său legal.

În contextul prevederilor legale enunțate, se constată că autoritatea publică pârâtă în Raportul de evaluare a Serviciului Social ”Asistența Personală” și dosarele beneficiarului din cadrul serviciului, nu a individualizat nici o acțiune/temei în baza căruia s-a decis reevaluarea serviciului de asistența personală în cazul reclamantei, cum ar fi autonomia personală şi stare fizică, starea sănătăţii şi medicaţie curentă, sănătate mintală, încadrarea într-o instituţie educaţională şi angajarea în muncă, nevoi culturale şi spirituale, relaţia cu familia şi alte contacte sociale, membrii familiei sau alte persoane care locuiesc împreună cu beneficiarul şi suportul primit din partea acestora, serviciile de care are nevoie beneficiarul şi numărul de ore săptămînale necesare pentru fiecare tip de activitate, astfel cum prevede pct. 11 al Standardelor minime de calitate pentru Serviciul Social ”Asistenţă Personală”, anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 314 din 23.05.2012. În acest context, instanța apreciază critic afirmațiile autorității pârâte cu privire la faptul că în urma convocării Echipei multidisciplinare care a examinat Raportul de evaluare și a discutat situația fiecărui beneficiar în parte, inclusiv a reclamantei, or atât din actul contestat, cât și din argumentele expuse în referința autorității publice pârâte nu se menționează nici un temei de fapt în baza căruia în urma reevaluării situației copilului *****, s-a ajuns la concluzia de a înceta asistența.

Instanța de judecată reține şi existența temeiurilor de ilegalitate a actului administrativ contestat, prevăzute de art. 118 din Codul administrativ, în aspectul lipsei motivării actului, or, în cazul în care motivarea actului administrativ individual lipsește, acțiunea în judecată reprezintă unicul mijloc de apărare, care trebuie să acorde o protecție efectivă, ci nu iluzorie, în scopul neadmiterii încălcării dreptului reclamantului la un recurs efectiv combinat cu obligația autorităților de a-şi motiva decizia. Obligația de motivare a unui act administrativ se regăsește în jurisprudența continuă a Curții Europene pentru Drepturile Omului şi își are izvorul în dreptul oricărei părți în cadrul unei proceduri să prezinte judecătorului observațiile şi argumentele sale (cauza Werner vs Austria, hot. din 24.11.97), combinat cu dreptul părților ca aceste observații şi argumente să fie examinate în mod efectiv (hot. Van de Hunk vs Olanda din 19.04.94), iar obligația de motivare a hotărârii este singurul mijloc prin care se poate verifica respectarea drepturilor menționate anterior. Prin urmare, în temeiul art. 6 CtEDO, autoritățile naționale, sunt obligate să-şi motiveze deciziile în măsura în care acest lucru ar permite executarea efectivă a dreptului de apel, nu iar lăsa pe părţi într-o stare de incertitudine şi nu se va crea impresia că ei nu au fost auziți (cauza Hirvisaari vs Finland, hot. din 27.09.2001; cauza Garcia Ruiz vs Spain, hot. 21.01.1999, cauza the Helly vs Finland, hot. din 19.12.1997). În acest context, urmează a fi specificate prevederile art. art. 31, 118 din Codul administrativ, care, în mod imperativ instituie obligația autorităților publice de a-şi motiva deciziile, așa cum art. 31, prevede că, actele administrative individuale şi operațiunile administrative scrise trebuie să fie motivate, iar art. 118, prescrie expres că, motivarea este operațiunea administrativă prin care se expun considerentele care justifică emiterea unui act administrativ individual. În motivare se indică temeiurile esențiale de drept şi de fapt pe care le-a luat în considerare autoritatea publică pentru

decizia sa. Din motivarea deciziilor discreționare trebuie să poată fi recunoscute şi punctele de vedere din care autoritatea publică a reieșit la exercitarea dreptului discreționar. Motivarea trebuie să se refere şi la argumentele expuse în cadrul audierii. Motivarea completă a unui act administrativ individual cuprinde: a) motivarea în drept - temeiul legal pentru emiterea actului administrativ, inclusiv formele procedurale obligatorii pe care se bazează actul; b) motivarea în fapt - oportunitatea emiterii actului administrativ, inclusiv modul de exercitare a dreptului discreționar, dacă este cazul; c) în cazul actelor administrative defavorabile - o descriere succintă a procedurii administrative care a stat la baza emiterii actului: investigații, probe, audieri, opinii ale participanților contrare conținutului final al actului etc. Motivarea completă este obligatorie, este parte integrantă a actului administrativ individual şi condiționează legalitatea acestuia.

La caz, instanța reține că în actul contestat lipsesc cu desăvârșire temeiurile esențiale de drept şi de fapt pe care le-a luat în considerare autoritatea publică pentru decizia sa. Autoritatea pârâtă prin actul contestat, cât și referința prezentată, nu a relatat în mod clar care a fost motivul de fapt și de drept prin care a fost reevaluat serviciul de asistența personală și micșorate orele serviciilor de care are nevoie beneficiarul şi numărul de ore săptămânale, nu sunt indicate nici un criteriu cum ar fi starea fizică, morală, emoțională a copilului, succesele, regresele, suportul din partea asistentului personal, cât și a specialiștilor de profil în vederea includerii copilului în societate, numărul de ore stabilit în planul individualizat de asistență al beneficiarului etc., citând doar prevederile legale.

Legalitatea actelor administrative înseamnă conformitatea acestora cu Constituția și cu legile adoptate de Parlament, precum și cu actele normative care au o forță juridică superioară. În ceea ce privește oportunitatea, aceasta reprezintă capacitatea de apreciere a autorităților publice, în ceea ce privește măsurile ce trebuie luate pentru realizarea obiectivului stabilit de lege, mijlocele utilizate, momentele sau etapele acțiunii. Oportunitatea este capacitatea administrativă de a aprecia ”cum este mai bine” să se înfăptuiască obiectivul stabilit, prin intermediul legii. Respectiv, atunci când a fost emisă decizia contestată prin care a încetat prestarea serviciilor de Asistență Personală pentru copilul *****, autoritatea pârâtă nu a informat reclamanta despre această decizie care reprezintă pentru reclamantă și beneficiar-copil minor cu dizabilități grad ***** privarea unui drept esențial, dreptul de a fi asistat în mod deplin de către asistentul personal la adaptările mediului fizic în care locuiește copilul, la inițierea procedurii administrative nu a fost solicitată opinia sa, astfel autoritatea publică pârâtă a încălcat principiului legalității actului administrativ contestat. Statul de drept presupune respectarea principiului legalității, recunoscând, totodată, autorităților publice, să-și exercite puterea discreționară, care reprezintă acea marjă de libertate lăsată la libera apreciere a unei autorități astfel ca, în vederea atingerii scopului indicat de legiuitor, să poată recurge la orice mijloc de acțiune în limitele competenței sale. Însă, această putere discreționară, sau drept de apreciere, sau oportunitate, nu este nelimitată, cenzurarea acesteia de către judecător poate și trebuie să intervină atunci când este afectată chiar legalitatea și, practic, se acționează cu exces de putere.

Conform art. 29 din Codul administrativ, principiul proporționalității impune ca orice măsură întreprinsă de autorităţile publice prin care se afectează drepturile sau libertăţile

prevăzute de lege să corespundă principiului proporţionalităţii. O măsură întreprinsă de autorităţile publice este proporţională dacă: a) este potrivită pentru atingerea scopului urmărit în temeiul împuternicirii atribuite prin lege; b) este necesară pentru atingerea scopului; c) este rezonabilă. Măsura întreprinsă de autorităţile publice este una rezonabilă dacă ingerinţa produsă prin ea nu este disproporţională în raport cu scopul urmărit. În context, potrivit art. 137 din Codul administrativ, dreptul discreționar presupune că în exercitarea dreptului discreţionar atribuit, autorităţile publice trebuie să acţioneze cu bunăcredinţă în limitele legal stabilite şi cu respectarea scopului pentru care le-a fost atribuit dreptul. Daca autoritatea publică poate decide discreţionar şi doar una din mai multe consecinţe juridice este legală, atunci dreptul discreţionar al autorităţii publice se reduce la alegerea consecinţei juridice/soluţiei legale.

Conform art. 3 alin. (1) al Convenției internaționale cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989 de la New York, în toate deciziile care îi privesc pe copii, fie că sunt luate de instituţii publice sau private de ocrotire socială, de către tribunale, autorităţi administrative sau de organe legislative, interesele superioare ale copilului trebuie să fie luate în considerare cu prioritate.

Instanța de judecată reține că potrivit art. 5 al Convenţiei, statele părţi vor respecta responsabilitatea, dreptul şi obligaţia pe care le au părinţii sau, după caz, membrii familiei lărgite sau a comunităţii, conform cutumei locale, tutorii sau alte persoane prin lege responsabile pentru copil, de a-i da acestuia, într-un mod care să corespundă dezvoltării capacităţilor acestuia, orientarea şi sfaturile corespunzătoare exercitării drepturilor pe care recunoaşte prezenta Convenţie.

La fel, pornind de la dispozițiile legale enunțate, instanța consideră necesar de menționat că normele de drept național şi internațional stabilesc că oricărui copil îi este recunoscut dreptul la un nivel de viață suficient pentru dezvoltarea sa fizică, mintală, spirituală, morală şi socială.

Nu poate fi desconsiderat interesul public definit la art. 18 din Codul administrativ, *interesul public* vizează ordinea de drept, democraţia, garantarea drepturilor şi a libertăţilor persoanelor, precum şi obligaţiile acestora, satisfacerea necesităţilor sociale, realizarea competenţelor autorităţilor publice, funcţionarea lor legală şi în bune condiţii.

Urcând scara actelor normative pe verticală, instanța de judecată nu poate neglija **Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități, semnat la Chișinău 30 martie 2007, în vigoare din 21 octombrie 2010**, statele membre în adoptarea Convenției fiind motivate de o serie de principii, valori, garanții, proiectate în preambul - reamintind principiile proclamate în Carta Naţiunilor Unite care recunoaşte demnitatea intrinsecă, valoarea şi drepturile egale şi inalienabile ale omului ca fundament al libertăţii, dreptăţii şi păcii în lume, recunoscând faptul că în Declaraţia Universală a Drepturilor Omului, precum şi în convenţiile internaţionale privind drepturile omului, Naţiunile Unite au proclamat şi au consimţit că orice persoană este îndreptăţită să beneficieze de toate drepturile şi libertăţile prevăzute de acestea, fără nici un fel de diferenţiere, reafirmând universalitatea, indivizibilitatea, interdependenţa şi interrelaţionarea tuturor drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului şi necesitatea ca persoanelor cu dizabilităţi să li se garanteze dreptul de a beneficia pe deplin de acestea, fără discriminare,

reamintind Convenţia internaţională privind drepturile economice, sociale şi culturale, Convenţia internaţională privind drepturile civile şi politice, Convenţia internaţională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, Convenţia internaţională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor, Convenţia împotriva torturii şi a altor pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante, Convenţia privind Drepturile Copilului şi Convenţia internaţională privind protecţia drepturilor tuturor muncitorilor migranţi şi ale membrilor familiilor acestora, recunoscând faptul că dizabilitatea este un concept în evoluţie şi că acesta rezultă din interacţiunea dintre persoanele cu deficienţe şi barierele de atitudine şi de mediu care împiedică participarea lor deplină şi efectivă în societate în condiţii de egalitate cu ceilalţi, recunoscând importanţa principiilor şi orientărilor politice cuprinse în Programul Mondial de Acţiune privind Persoanele cu Dizabilităţi şi în Regulile Standard privind Egalizarea Şanselor pentru Persoanele cu Dizabilităţi în influenţarea promovării, formulării şi evaluării politicilor, planurilor, programelor şi acţiunilor la nivel naţional, regional şi internaţional, în vederea continuării egalizării şanselor pentru persoanele cu dizabilităţi, subliniind importanţa problematicii dizabilităţii ca parte integrantă a strategiilor relevante ale dezvoltării durabile, recunoscând de asemenea faptul că discriminarea oricărei persoane pe criterii de dizabilitate este o încălcare a demnităţii şi valorii inerente a omului, recunoscând, pe de altă parte, diversitatea persoanelor cu dizabilităţi, recunoscând necesitatea de a promova şi proteja drepturile omului pentru toate persoanele cu dizabilităţi, inclusiv pentru cele care au nevoie de mai mult sprijin, preocupate de faptul că, în ciuda acestor instrumente şi responsabilităţi diverse, persoanele cu dizabilităţi continuă să se confrunte cu bariere în participarea lor ca membri egali ai societăţii, precum şi cu încălcări ale drepturilor omului, peste tot în lume, recunoscând importanţa cooperării internaţionale pentru îmbunătăţirea condiţiilor de viaţă ale persoanelor cu dizabilităţi în fiecare ţară, în special în ţările în curs de dezvoltare, recunoscând contribuţiile valoroase - existente şi de perspectivă - aduse de persoanele cu dizabilităţi la bunăstarea generală şi la diversitatea comunităţilor din care fac parte, precum şi faptul că promovarea exercitării depline a drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale de către persoanele cu dizabilităţi şi deplina participare a lor vor avea ca rezultat întărirea sentimentului de apartenenţă şi dezvoltarea semnificativă a societăţii în plan uman, social şi economic, precum şi eradicarea sărăciei, recunoscând importanţa, pentru persoanele cu dizabilităţi, a autonomiei personale şi a independenţei, inclusiv a libertăţii de decizie, având în vedere faptul că persoanele cu dizabilităţi trebuie să aibă posibilitatea să se implice activ în procesele de luare a deciziilor, în elaborarea de politici şi programe, inclusiv a celor care le privesc în mod direct, preocupate de condiţiile dificile cu care se confruntă persoanele cu dizabilităţi supuse unor forme multiple sau agravate de discriminare pe criterii de rasă, culoare, sex, limbă, religie sau opinii politice ori de alt fel, de origine naţională, etnică, indigenă sau socială, proprietate, naştere, vârstă sau alt statut, recunoscând faptul că femeile şi fetele cu dizabilităţi sunt expuse adesea unui risc mai mare, atât în familie, cât şi în afara acesteia, la violenţă, vătămare sau abuz, neglijare sau lipsa îngrijirilor, maltratare sau exploatare, recunoscând faptul că minorii cu dizabilităţi ar trebui să se bucure pe deplin de toate drepturile şi libertăţile fundamentale ale omului, în condiţii de egalitate cu ceilalţi

copii, şi reamintind obligaţiile pe care, în acest scop, şi le-au asumat Statele Părţi la Convenţia privind Drepturile Copilului, subliniind necesitatea de a integra principiul egalităţii sexelor în toate eforturile de promovare a deplinei exercitări a drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului de către persoanele cu dizabilităţi, accentuând faptul că majoritatea persoanelor cu dizabilităţi trăiesc în sărăcie şi, în acest sens, recunoscând necesitatea esenţială de a-şi îndrepta atenţia asupra impactului negativ al sărăciei asupra persoanelor cu dizabilităţi, conştiente că o protecţie reală a persoanelor cu dizabilităţi presupune condiţii de pace şi securitate bazate pe o deplină adeziune la scopurile şi principiile Cartei Naţiunilor Unite şi pe respectarea instrumentelor în domeniul drepturilor omului aplicabile, în special, în caz de conflict armat şi ocupaţie străină; recunoscând importanţa accesibilităţii la mediul fizic, social, economic şi cultural, la sănătate şi educaţie şi la informare şi comunicare, pentru a da posibilitate, persoanelor cu dizabilităţi să se bucure pe deplin de toate drepturile şi libertăţile fundamentale ale omului, realizând faptul că individul, având îndatoriri faţă de alţi indivizi şi faţă de comunitatea căreia îi aparţine, are responsabilitatea de a lupta pentru promovarea şi respectarea drepturilor recunoscute în Declaraţia Universală a Drepturilor Omului, convinse că familia este celula de bază şi fundamentală a societăţii şi că are dreptul să fie protejată de societate şi de stat şi că persoanele cu dizabilităţi şi membrii familiilor lor ar trebui să primească protecţia şi asistenţa necesară pentru a da posibilitate familiilor să contribuie la exercitarea deplină şi egală a drepturilor persoanelor cu dizabilităţi, convinse de faptul că o convenţie internaţională comprehensivă şi integrantă care să promoveze şi să protejeze drepturile şi demnitatea persoanelor cu dizabilităţi va aduce o contribuţie semnificativă la redresarea dezavantajului social profund al persoanelor cu dizabilităţi şi va promova participarea acestora în domeniul civil, politic, economic, social şi cultural cu şanse egale, atât în ţările în curs de dezvoltare, cât şi în cele dezvoltate.

Scopul Convenției a rezidat în promovarea, protejarea şi asigurarea exercitării depline şi în condiţii de egalitate a tuturor drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului de către toate persoanele cu dizabilităţi şi de a promova respectul pentru demnitatea lor intrinsecă. Persoanele cu dizabilităţi includ acele persoane care au deficienţe fizice, mentale, intelectuale sau senzoriale de durată, deficienţe care, în interacţiune cu diverse bariere, pot îngrădi participarea deplină şi efectivă a persoanelor în societate, în condiţii de egalitate cu ceilalţi.

Principiile Convenţiei fiind: respectarea demnităţii inalienabile, a autonomiei individuale, inclusiv a libertăţii de a face propriile alegeri, şi a independenţei persoanelor; nediscriminarea; participarea şi integrarea deplină şi efectivă în societate; respectul pentru diversitate şi acceptarea persoanelor cu dizabilităţi ca parte a diversităţii umane şi a umanităţii; egalitatea de şanse; accesibilitatea; egalitatea între bărbaţi şi femei; respectul pentru capacităţile de evoluţie ale copiilor cu dizabilităţi şi respectul pentru dreptul copiilor cu dizabilităţi de a-şi păstra propria identitate.

Statele Părţi vor lua toate măsurile necesare pentru a se asigura că minorii cu dizabilităţi se bucură pe deplin de toate drepturile şi libertăţile fundamentale ale omului, în condiţii de egalitate

cu ceilalţi copii. În toate acţiunile care privesc copiii cu dizabilităţi va fi luat în considerare cu prioritate interesul superior al copilului.

Prin urmare, în contextul celor expuse supra, reieşind din cadrul legal aplicabil speței, raportat la materialele cauzei, instanţa de judecată ajunge la concluzia că decizia Direcției Generale pentru Protecția Drepturilor Copilului nr. 1310 din 23 decembrie 2024 ”Cu privire la încetarea prestării serviciilor de Asistență Personală pentru copilul *****”, precum și decizia Direcției Generale pentru Protecția Drepturilor Copilului nr. 394 din 06 martie 2025 pe marginea cererii prealabile, sunt pasibile anulării necondiționat și integral, ca unic remediu susceptibil să asigure interesul superior al copilului.

Cu privire la cauza civilă ce vizează anularea ordinului Direcției Generale pentru Protecția Drepturilor Copilului (în continuare DGPDC) nr. 3866 din 24 decembrie 2024; încasarea, în temeiul art. 2006 din Codul civil și art. 68 și 330 alin. (2) din Codul muncii, de la pârâtul angajator DGPDC a tuturor prejudiciilor cauzate în rezultatul emiterii actului administrativ ilegal, decizia nr. 65 din 12 ianuarie 2024; încasarea, în temeiul art. 90 alin. (4) din Codul muncii, de la pârâtul angajator DGPDC în beneficiul reclamantei Ceban Elena a tuturor prejudiciilor materiale cauzate prin încălcarea dreptului de a munci și prin reducerea abuzivă a salariului la jumătate (implicit reținerea ilegală a jumătate din salariu începând cu 12 ianuarie 2024 și până la 01 august 2024), a despăgubirii materiale echivalente cu 3 salarii lunare cuvenite asistentului personal la situația datei de 01 ianuarie 2025, în locul restabilirii asistentului personal la locul de muncă în temeiul contractului individual de muncă încheiat la 03 octombrie 2022; încasarea, în temeiul art. 90 alin. (2) din Codul muncii, de la pârâtul angajator DGPDC în beneficiul reclamantei Ceban Elena a sumei de 30000 lei cu titlu de prejudiciu moral, ca echivalent al suferințelor morale cauzate angajatului prin încălcarea dreptului de a munci, prin acțiuni de reținere ilegală a jumătate din salariu, precum și prin acțiuni de hărțuire și șantaj, se va reține următoarele:

În conformitate cu **art. 53 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova**, persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptăţită să obţină recunoaşterea dreptului pretins, anularea actului şi repararea pagubei. Astfel, odată cu anularea actului, instanța acordă concomitent și compensația pentru prejudiciul cauzat.

În concordanță cu **art. 2006 din Codul civil**, prejudiciul cauzat printr-un act administrativ ilegal sau nesoluţionarea în termen legal a unei cereri de către o autoritate publică sau de către o persoană cu funcţie de răspundere din cadrul ei se repară integral de autoritatea publică. Persoana cu funcţie de răspundere va răspunde solidar în cazul intenţiei sau culpei grave. Persoanele fizice au dreptul să ceară repararea prejudiciului moral cauzat prin acţiunile indicate la alin. (1). Obligaţia de reparare a prejudiciului nu se naşte în măsura în care cel prejudiciat a omis, cu intenţie ori din culpă gravă, să înlăture prejudiciul prin mijloace legale. În cazul în care o autoritate publică are o obligaţie impusă de un act adoptat în scopul protecţiei contra riscului de producere a unui anumit fel de prejudiciu, ea răspunde pentru prejudiciul de acest fel cauzat sau nepreîntîmpinat prin neexecutarea obligaţiei, cu excepţia cazului cînd autoritatea publică

demonstrează că a dat dovadă de diligenţă rezonabilă în executarea obligaţiei. Autoritatea publică nu răspunde pentru prejudiciul cauzat prin adoptarea unui act normativ sau omisiunea de a-l adopta.

Art. 90 din Codul muncii prevede că, în cazul restabilirii la locul de muncă a salariatului transferat sau eliberat nelegitim din serviciu, angajatorul este obligat să repare prejudiciul cauzat acestuia. Repararea de către angajator a prejudiciului cauzat salariatului constă în: a) plata obligatorie a unei despăgubiri pentru întreaga perioadă de absenţă forţată de la muncă într-o mărime care nu va depăşi 12 salarii medii lunare ale salariatului în cazul transferului sau al eliberării nelegitime din serviciu; b) compensarea cheltuielilor suplimentare legate de contestarea transferului sau a eliberării din serviciu (consultarea specialiştilor, cheltuielile de judecată etc.); c) compensarea prejudiciului moral cauzat salariatului. Mărimea reparării prejudiciului moral se determină de către instanţa de judecată, ţinîndu-se cont de aprecierea dată acţiunilor angajatorului, dar nu poate fi mai mică decît un salariu mediu lunar al salariatului. În locul restabilirii la locul de muncă, părţile pot încheia o tranzacţie de împăcare, iar în caz de litigiu – instanţa de judecată poate încasa de la angajator, cu acordul salariatului, în beneficiul acestuia, o compensaţie suplimentară la sumele indicate la alin.(2) în mărime de cel puţin 3 salarii medii lunare ale salariatului.

Conform **art. 330 din Codul muncii**, angajatorul este obligat să compenseze persoanei salariul pe care aceasta nu l-a primit, în toate cazurile privării ilegale de posibilitatea de a munci. Această obligaţie survine, în particular, în caz de: a) refuz neîntemeiat de angajare; b) eliberare ilegală din serviciu sau transfer ilegal la o altă muncă în condiţiile art. 90 alin. (2) lit. a); c) staţionare a unităţii din vina angajatorului, cu excepţia perioadei şomajului tehnic (art. 80); e) reţinere a plăţii salariului; f) reţinere a tuturor plăţilor sau a unora din ele în caz de eliberare din serviciu; g) răspîndire, prin orice mijloace (de informare în masă, referinţe scrise etc.), a informaţiilor calomnioase despre salariat; h) neîndeplinire în termen a hotărîrii organului competent de jurisdicţie a muncii care a soluţionat un litigiu (conflict) avînd ca obiect privarea de posibilitatea de a munci. În caz de reţinere, din vina angajatorului, a salariului (art. 142), a indemnizaţiei de concediu (art. 117), a plăţilor în caz de eliberare (art. 143) sau a altor plăţi (art. 123, 124, 127, 139, 186, art. 225 alin. (8) etc.) cuvenite salariatului, acestuia i se plătesc suplimentar, pentru fiecare zi de întîrziere, 0,3 la sută din suma neplătită în termen.

Expresia de ”prejudiciu” aparţine vorbirii curente şi semnifică pagubă, daună, ştirbirea onoarei, a reputaţiei, a prestigiului cuiva. Etimologic, termenul de prejudiciu provine din latinescul ”prejudicium”. În materia dreptului civil, prin prejudiciu se înţelege rezultatul dăunător, de natură patrimonială sau nepatrimonială, al atingerilor aduse, prin fapte de orice fel, drepturilor persoanelor, valorilor pe care acestea le ocrotesc, rezultat care, în conformitate cu legea civilă, atrage obligaţia de reparare din partea persoanei responsabil. Constituie prejudiciu „distrugerea sau degradarea unui bun, vătămarea integrităţii corporale sau a sănătăţii unei persoane, lezarea onoarei, reputaţiei sau a calităţii de creator a unei persoane etc.”

Atât din definiţia legală, cât şi în dependenţă de alte criterii, deosebim mai multe feluri sau forme ale prejudiciului. Astfel, deosebim prejudiciul:

-în formă de cheltuieli, care pot fi foarte diverse. De exemplu: cheltuieli de judecată, cheltuielile de reparaţie a sănătăţii, a bunurilor, cheltuieli de transport etc;

-prejudiciul efectiv, constituie distrugerea totală sau parţială a unui bun patrimonial ocrotit de lege;

-prejudiciul patrimonial, adică dauna care poate fi apreciată în valoare bănească. Aprecierea în bani poate fi făcută reieşind din costul bunului distrus sau din venitul pe care l-ar fi obţinut proprietarul dacă bunul nu ar fi fost distrus. Când este prejudiciată sănătatea, valoarea acesteia este evaluată în mărimea salariului sau a venitului persoanei, în dependenţă de gradul de pierdere a capacităţii de muncă; prejudiciul nepatrimonial (moral);

-prejudiciul nepatrimonial se apreciază după gradul de suferinţe pe care le-a suportat persoana. Beneficiul ratat, poate fi şi în forma unui venit neobţinut, pe care l-ar fi obţinut persoana dacă nu i-ar fi fost lezate drepturile sau ar fi fost executate obligaţiile, după gradul de suferinţe pe care le-a suportat persoana.

Compensarea prejudiciului nepatrimonial (denumit şi daună morală), utilizarea în calitate de sinonime a noţiunilor ”daună” şi ”prejudiciu” poate fi justificată din consideraţii de simplificare a limbajului juridic, luând în considerare axioma potrivit căreia existenţa prejudiciului este întotdeauna condiţionată de existenţa daunei. Altfel spus, nu poate exista prejudiciu fără a exista o daună. Concluzia finală la care s-a ajuns în privinţa identităţii noţiunilor de ”daună” şi ”prejudiciu” rezidă în faptul că aceşti termeni, fiind apropiaţi, reprezintă totuşi un conţinut distinct. (a se vedea Hotărârea Plenului Curţii Supreme de Justiţie a Republicii Moldova nr. 9 din 09.10.2006 ”Cu privire la aplicarea de către instanţele de judecată a legislaţiei ce reglementează repararea prejudiciului moral”).

Aprecierea prejudiciului moral nu se rezumă la determinarea ”preţului” suferinţei fizice şi psihice care sunt inestimabile, ci înseamnă aprecierea multilaterală a tuturor consecinţelor negative ale prejudiciului şi a implicaţiei acestuia pe toate planurile vieţii sociale ale persoanei vătămate. Trebuie să se aprecieze ce a pierdut persoana vătămată pe plan fizic, psihic, social, profesional şi familial din ceea ce ar însemna o viaţă normală, liniştită şi fericită pentru aceasta în momentul respectiv, dar şi în viitor în societatea respectivă.

În corespundere cu art. 36 alin. (2) din Codul administrativ, instanţele de judecată competente aplică principiul supremaţiei dreptului cu luarea în considerare a jurisprudenţei Curţii Europene pentru Drepturile Omului.

Scopul satisfacţiei echitabile acordate de CtEDO este de a repara prejudiciul cauzat reclamantului ca urmare a evenimentelor contrare CEDO (Scozzari şi Giunta c. Italiei). Atunci când acordă satisfacţia echitabilă, CtEDO aplică regula restitutio in integrum.

Este sarcina reclamantului de a proba existenţa prejudiciului moral rezultat din încălcarea de către Stat a Convenţiei Europene şi a Protocoalelor acesteia. Jurisprudenţa Curţii Europene nu relevă o enumerare exhaustivă a modalităţilor de exprimare a prejudiciului moral. În pofida faptului că unele dintre acestea sunt menţionate mai frecvent în hotărârile Curţii, aceasta, în lumina caracterului evolutiv al Convenţiei, îşi rezervă expres dreptul de a completa lista în dependenţă de circumstanţele concrete ale fiecărei cauze examinate.

Esenţa răspunderii civile delictuale constă în existenţa unui prejudiciu, cauzat prin încălcarea drepturilor subiective sau a unor interese legitime ale unei persoane, condiţii obiective în lipsa cărora nu se poate stabili obligaţia de reparare ce se naşte în sarcina persoanei responsabile. Prejudiciul este cel mai important element al răspunderii civile, piatra unghiulară a întregii construcţii juridice, fiind o condiţie esenţială şi necesară a acesteia, prejudiciul este nu numai condiţia răspunderii reparatorii, ci şi măsura ei, în sensul că ea se angajează doar în limita prejudiciului injust cauzat.

La acordarea satisfacţiei echitabile, scopul Curţii Europene a Drepturilor Omului (în continuare – Curtea Europeană; CEDO) nu este unul punitiv, ci mai curând unul reparatoriu şi preventiv. Finalitatea constatării şi determinării prejudiciului moral rezidă în acordarea unei satisfacţii echitabile menite să atenueze suferinţele victimei. În acest sens, Curtea Europeană nu urmăreşte pedepsirea statului în culpă pentru încălcările Convenţiei Europene a Drepturilor Omului (în continuare – Convenţia Europeană) şi a Protocoalelor acesteia, ci încearcă, în primul rând, să repună victima pe poziţia în care aceasta se afla anterior săvârşirii încălcării. Mai mult ca atât, concluziile şi indicaţiile expuse în hotărârile Curţii urmăresc prevenirea unor încălcări similare pe viitor.

Convenţia Europeană a Drepturilor Omului nu scoate în evidenţă deosebirile terminologice dintre daună şi prejudiciu. Noţiunea folosită în hotărârile Curţii este ”damage”, în versiunea engleză, cu sensul de prejudiciu şi; ”dommage” în versiunea franceză, cu sensul de daună. Ambele reflectă aceeaşi noţiune, fapt scos în evidenţă şi prin utilizarea în versiunea oficială a traducerilor hotărârilor CEDO în limba română a termenului de „prejudiciu”. spre exemplu, în cazul încălcării art. 8 din Convenţie, dauna poate consta în atingerea adusă vieţii private, în timp ce prejudiciul poate fi constituit din suferinţele psihice pe care le suportă victima încălcării.

Cele mai frecvent menţionate modalităţi de exprimare a prejudiciului moral, după cum rezultă din jurisprudenţa CEDO, sunt:

– durerea, suferinţa şi rănirile fizice şi psihice;
– sentimentul de anxietate, stres şi nelinişte;
– sentimentul de neputinţă;
– sentimentul de frustrare, nedreptate şi umilinţă;
– starea de frică şi incertitudine de lungă durată;
– perturbarea vieţii;
– diminuarea reputaţiei;
– pierderea de oportunitate

Sentimentul de anxietate, stres, nelinişte, perturbare a vieţii şi neputinţă se constată atunci când victima, aflându-se într-o stare permanentă de frică, disconfort şi retrăire, nu poate savura modul obişnuit de trai, simţindu-se, totodată, şi incapabilă de a se bucura în modul cuvenit de garanţiile prescrise de lege.

Sentimentul de frustrare, nedreptate şi umilinţă reprezintă o stare de dezamăgire şi neîncredere în raport cu valorile faţă de care este ataşată victima, inclusiv modurile de protecţie a

acestora. Astfel, în cauza McFarlane v. Irlanda, CEDO a acordat o satisfacţie echitabilă în valoare de 5.500 euro pentru prejudiciul cauzat prin inacţiunea şi pasivitatea autorităţilor de stat.

Starea de frică şi incertitudine de lungă durată persistă, atunci când victima nu se poate bucura de siguranţă şi nu poate conta pe aşteptările pe care ar fi fost îndreptăţită să conteze în situaţia în care încălcarea nu ar fi survenit. În acest sens, în cauza Kakamoukas şi alţii v. Grecia14, Curtea a acordat fiecărui reclamant câte 4000 euro pentru prejudiciul moral suferit, menţionând că „Cu cât mai mult sunt puse la mijloc interesele reclamantului în proces, cu atât mai mare este sentimentul de incertitudine şi disconfort suferit de către acesta".

Diminuarea reputaţiei are loc atunci când părerea publică faţă de meritele victimei este considerabil redusă, diminuată.

Pierderea de oportunitate survine atunci când victima nu poate obţine un beneficiu ca urmare a încălcării, beneficiu care cu siguranţă ar fi fost obţinut în cazul în care încălcarea nu survenea.

Jurisprudenţa CEDO cunoaşte două moduri de reparare a prejudiciului moral: reparaţia în echivalent bănesc sau recunoaşterea încălcării ca satisfacţie echitabilă în sine.

Recunoaşterea încălcării se consideră a constitui o satisfacţie echitabilă în situaţia în care aceasta este suficientă pentru a aplana suferinţele morale ale victimei. Doar în cazul în care Curtea constată că încălcarea este atât de gravă, încât printr-o simplă recunoaştere situaţia morală a victimei nu se va revendica, aceasta oferă o reparaţie echitabilă în formă bănească.

Compensația acordată pentru prejudiciul moral cauzat nu trebuie deturnat de la scopul său legal, mai mult, această compensație nu trebuie să fie nici diminuată neîntemeiat și nici una exagerată, de altfel, limitele de demarcare sunt foarte sensibile. Deși evaluarea daunelor morale de către reclamant este subiectivă, criteriile care stau la baza cuantumului despăgubirilor trebuie să fie și obiective. În lipsa unor probe concrete privind consecințele nepatrimoniale produse asupra persoanei reclamantului, acordarea unei sume de bani cu titlu de prejudiciu moral ar avea un caracter prezumtiv și ar depăși scopul reparator. Repararea prejudiciului moral nu este exclusiv de natură pecuniară, iar recunoașterea oficială a încălcării dreptului poate constitui, în anumite situații, o formă suficientă și adecvată de reparație.

Relațiile între Ceban Elena în calitate de salariat (asistent personal) și Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copilului în calitate de angajator poartă amprenta unor raporturi juridice de drept civil/muncă (art. 2-4 din Codul muncii), iar în virtutea art. 201 alin. (1) din Codul administrativ, dacă acţiunea în contencios administrativ depusă în instanţa de judecată conţine pretenţii inseparabile de drept administrativ şi de drept civil, acestea se examinează de instanţa de judecată competentă pentru examinarea acţiunii în contenciosul administrativ.

Ținând cont de raționamentele evidențiate mai sus, rezidă că ordinul Direcției Generale pentru Protecția Drepturilor Copilului nr. 3866 din 24 decembrie 2024 "Cu privire la încetarea contractului individual de muncă" nu a avut la bază premise legale pentru a fi emis, este defectuos în substanță și încalcă într-o manieră nejustificată dreptul la muncă a dnei Ceban Elena, respectiv acesta urmează a fi anulat.

Pe cale de consecință, instanța atestă că partea reclamantă a prezentat probe și a invocat argumente consistente în susținerea cerințelor de încasare a sumelor aferente dreptului la muncă, prin urmare Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copilului urmează să achite în beneficiul Ceban Elena - salariul restant; trei salarii lunare a asistentului personal în locul restabilirii în funcție și suma de 10 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, excedentul neîncasat va fi respins ca neîntemeiat.

În conformitate cu prevederile art. 224-225 din Codul administrativ al Republicii Moldova, instanța de judecată,

h o t ă r ă ș t e:

Se admit parțial acțiunile deferite judecății.

Se anulează decizia Direcției Generale pentru Protecția Drepturilor Copilului nr. 1310 din 23 decembrie 2024 ”Cu privire la încetarea prestării serviciilor de Asistență Personală pentru copilul *****”, ordinul Direcției Generale pentru Protecția Drepturilor Copilului nr. 3866 din 24 decembrie 2024 ”Cu privire la încetarea contractului individual de muncă”, precum și decizia Direcției Generale pentru Protecția Drepturilor Copilului nr. 394 din 06 martie 2025 pe marginea cererii prealabile.

Se obligă Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copilului să achite în beneficiul Ceban Elena - salariul restant; trei salarii lunare a asistentului personal în locul restabilirii în funcție și suma de 10 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

În rest acțiunile se resping ca neîntemeiate.

Hotărârea susceptibilă de atac cu apel la Curtea de Apel Centru, în termen de 30 zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii judecătorești, prin intermediul Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani).

Președintele ședinței
Judecătorul **Gandrabur Marcel**